



**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk**

Energiezuinig leven in het Lokaal Opvang Initiatief

Door Stef Michiels

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2013- 2014**

Dankwoord

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
2.	DEEL I: Situering	9
2.1.	Inleiding	9
2.2.	Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil)	9
2.2.1.	Toewijzing	9
2.2.2.	Medisch onderzoek.....	10
2.2.3.	Het opvangcentrum	10
2.2.4.	Hulpverlening in de centra	11
2.3.	Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.....	11
2.3.1.	Hulpverlening van een OCMW	11
2.3.2.	Doelgroep.....	12
2.3.3.	Bestuur	12
2.4.	Lokaal opvang initiatief.....	13
2.4.1.	Toewijzing	13
2.4.2.	Verblijf	13
2.4.3.	Hulpverlening.....	14
2.4.4.	Einde van de betrekking	16
3.	DEEL II: Theoretisch kader.....	17
3.1.	Inleiding	17
3.2.	Juridisch kader.....	17
3.2.1.	Wetgeving	17
3.2.2.	De asielaanvraag.....	17
3.2.3.	De asielprocedure	18
3.3.	Doelgroep	23
3.3.1.	Definitie	23
3.3.2.	Papertrail van een vluchteling.....	24
3.3.3.	Wat bij subsidiaire bescherming?	27
3.4.	Uitzonderlijke maatregelen.....	27
3.4.1.	Humanitaire regularisatie (9 bis)	27
3.4.2.	Medische regularisatie (9ter)	29
3.5.	Zuiniger omgaan met water en energie.....	31
3.5.1.	Energie.....	31
3.5.2.	Fossiele brandstof	32
3.5.3.	Groene energie.....	32

3.5.4. Hoe zuiniger omgaan met energie?	33
3.5.5. Water	35
4. DEEL III: praktisch gedeelte	37
4.1. Inleiding	37
4.2. Het doel	37
4.3. Methodologisch kader	37
4.3.1. Interview	37
4.3.2. Het project	39
4.4. Verwezenlijking	42
4.4.1. Fase I: probleem achterhalen bij het LOI	42
4.4.2. Fase II: interview	42
4.4.3. Fase III: didactisch model	44
4.4.4. Fase IV: herhaling in het huis	45
4.4.5. Fase V: controle	46
4.5. Verwachtingen en controle	46
4.5.1. verwachtingen	46
4.5.2. Controle	47
4.6. Resultaten	47
4.6.1. Het interview	47
4.6.2. Het project	49
5. Deel IV: kritische kijk	50
5.1. Algemeen	50
5.2. De organisatie van het werkveld	50
5.2.1. Het oude VS het nieuwe systeem	50
5.2.2. Voor- en nadelen	50
5.3. Integratie van het project binnen het LOI	51
5.3.1. Integratie van een opvoedingstraject	51
5.4. Kritische blik op het project	52
5.4.1. Het interview	52
5.4.2. Het lespakket	53
5.4.3. Eigen mening	54
6. Besluit	55
7. Bibliografie	57
8. Bijlagen	60
8.1. Onderzoeksvraag met deelvragen	61
8.1.1. Hoofdvraag:	61
8.1.2. Deelvragen:	61

8.2.	Interview: energie in land van herkomst.....	63
	Algemeen.....	63
	Vragen omtrent energie.....	63
	Afronding.....	64
8.3.	Uitgeschreven interviews	65
	8.3.1. <i>Interview 1: regio Midden – Oosten</i>	65
	8.3.2. <i>Interview 2: Regio West – Afrika</i>	68
	8.3.3. <i>Interview 3: Regio Oost – Afrika</i>	72
	8.3.4. <i>Interview 4: regio Oost – Europa</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
8.4.	Lesbundel	76
	Lesbundel	77
	Energiezuinig leven in huis	77
8.5.	PowerPointpresentatie.....	86
8.6.	Pictogrammen	89
	8.6.1. Pictogram 1: verwarming	89
	8.6.2. Pictogram 2: licht	89
	8.6.3. Pictogram 3: elektronische toestellen	89
	8.6.4. Pictogram 4: stekkers/ stopcontacten	90
	8.6.5. Pictogram 5: water.....	90
	8.6.6. Pictogram 6: open ramen en het zonlicht binnenlaten.....	90
8.7.	Checklist.....	91

Afkortingenlijst

1. Fedasil: Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers
2. TBC: Tuberculose
3. OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
4. CPAS: Centres Publics d'Action Sociale
5. LOI: Lokaal Opvang Initiatief
6. DVZ: Dienst Vreemdelingenzaken
7. CGVS: Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen
8. IOM: Internationale Organisatie voor Migratie
9. RvV: Raad voor Vreemdelingenbetwistingen
10. RvS: Raad van State
11. BIVR: Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister
12. CO₂: Koolstofdioxide

1. Inleiding

Op welke manier kunnen de inwoners van het LOI zich energiezuiniger gedragen in hun woning? Dat is een vraag waar het OCMW al een geruime tijd mee worstelt. Hoe kan men de energieverstopping van zijn bewoners tegengaan zonder de controle over te nemen? Het antwoord is simpel. Het OCMW moet bij zijn bewoners een gedragswijziging op gang brengen. Dit is echter makkelijker gezegd dan gedaan.

Het ontleden van deze vraag is belangrijk voor het vinden van het antwoord. Om praktische redenen is deze vraag dan ook onderverdeeld in 5 deelvragen. Iedere vraag is essentieel voor het ontwikkelen van een oplossing voor het probleem. Deze 5 deelvragen zijn:

1. Wat is het lokaal opvang initiatief?
2. Wie zijn de inwoners van het lokaal opvang initiatief?
3. Wat is de asielpprocedure?
4. Wat wordt er verstaan onder energiezuinig leven?
5. Hoe kan het lokaal opvang initiatief dit probleem in de toekomst verbeteren of oplossen?

Voordat men begint aan de daadwerkelijke gedragswijziging is het belangrijk om even stil te staan bij de organisatie en de inwoners zelf. Zonder te weten wie de betrokken partijen zijn en hoe deze werken, kun je nooit een effectieve gedragswijziging tot stand brengen. Om deze reden is het eindwerk onderverdeeld in 4 delen. Elk van deze delen heeft zijn eigen inbreng in het totale plaatje om zo tot een beeld te komen van het LOI en zijn bewoners. Het totaalbeeld zal op zijn beurt bijdragen tot een betere gedragswijziging, omdat men op deze manier gerichter wijzigingen kan aanbrengen.

Als eerste moet men begrijpen wat het LOI precies is en waar het zich bevindt binnen het hulpverleningslandschap. In deel I zal de weg naar het LOI worden verduidelijkt met op het einde van de rit een duidelijk beeld van wat het LOI precies is en hoe het in zijn werk gaat.

Eenmaal de betekenis van het LOI duidelijk is, moet de 2^{de} actor onder de loep worden genomen. In deel II bestaat er een onderverdeling in 2 delen. In deel 1 krijgt u een beter inzicht in wat een asielzoeker precies is en wat hij moet doorstaan om in België een verblijfsvergunning vast te krijgen. In deel 2 wordt er stilgestaan bij het begrip energie en wat dit precies inhoudt. Om een oplossing te kunnen bedenken voor het probleem moet men eerst weten wat energie is en hoe men hierop kan besparen.

Eenmaal men de achtergrond van het LOI en de bewoners kent kan men beginnen kijken naar het opzetten van een gedragswijziging. In deel III zal er daarom een onderzoek gestart worden naar gebruiken en gewoonten van de bewoners in hun land van herkomst. Vanuit het verleden zal dan een link worden gezocht naar hun huidig gedrag.

Na dit onderzoek zal het project worden gestart. Het project is een eenmalig lesproject dat grotendeels steunt op visuele aspecten. De gedragswijziging kan nu worden gestart.

In deel IV zal er nog een kritische terugblik volgen op zowel het project als op de organisatie zelf. Er wordt dan gekeken of er verbeteringen kunnen worden aangebracht.

Met andere woorden beste lezer, bereidt u voor op een duizelingwekkende rit doorheen het landschap van asiel, migratie en energiebesparingen.

2. DEEL I: Situering

2.1. Inleiding

In dit deel wordt er bekeken wat het lokaal opvang initiatief precies inhoudt, en waar deze zich bevindt in de gehele asielprocedure. Het LOI is echter de laatste schakel in de kringloop. Het verhaal begint bij Fedasil. Zij komen als eerste in contact met asielzoekers en bieden ook de eerste hulpverlening. Na een periode van minimum 4 maanden zal Fedasil de asielzoeker doorverwijzen naar het OCMW. Zij zullen de asielzoeker op hun beurt doorverwijzen naar hun gespecialiseerde dienst, namelijk het LOI. Zij maken namelijk deel uit van het OCMW. De gespecialiseerde hulpverlening van het LOI zal dan van start gaan.

2.2. Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers

Fedasil is een federale overheidsdienst die instaat voor de opvang van asielzoekers die in België een aanvraag doen. Zij staat onder rechtstreeks beheer van de staatssecretaris van asiel en migratie. Sinds november 2011 is dit Maggie De Block. Met de nieuwe verkiezingen op 25 mei 2014 is het nog niet duidelijk wie de nieuwe staatssecretaris zal worden.¹

2.2.1. Toewijzing

Wanneer mensen een asielaanvraag doen in België moet er een bepaalde asielprocedure doorlopen worden. Vanaf het moment dat de asielaanvraag erkend wordt, heeft de asielzoeker recht op materiële hulp. Hij behoudt dit recht totdat zijn asielprocedure ten einde loopt. Na de aanvraag moet de asielzoeker zich dan ook wenden tot de dienst dispatching van Fedasil. Deze dienst zal de asielzoeker doorverwijzen naar 1 van de 40 opvangcentra in België. In principe wordt hij doorverwezen naar een centrum waar er nog vrije plaatsen zijn. De dienst zal echter proberen rekening te houden met de specifieke noden van de asielzoeker. Zo houdt de dienst rekening met: de gezinssamenstelling, de leeftijd van de kinderen, eventuele gezondheidsproblemen, en de huidige kennis van de landstalen. Wanneer de asielzoeker vertrekt naar een centrum geven ze hem ook nog een introductiebundel mee. Hierin staat de Belgische procedure beschreven, en welke opties hij heeft. Er wordt beschreven welke diensten verantwoordelijk zijn, hoe deze werken, en wat ze moeten doen wanneer ze een positief of negatief antwoord krijgen. Ook het verloop van de opvang staat erin vermeld. De bundel is beschikbaar in 11 talen, omdat iedereen de procedure in België moet begrijpen.

¹ Fedasil (z.d), informatie over fedasil, geraadpleegd via <http://fedasil.be/nl/inhoud/over-fedasil>

De asielzoekers zijn echter niet verplicht om te verblijven in één van de centra. Ze mogen ook ergens anders gaan wonen. Het nadeel hiervan is dat zij daarmee het recht op materiële hulp verliezen. Ze moeten dan wel een adres doorgeven, want ze moeten op elk moment bereikbaar zijn i.v.m. hun procedure.

De taal waarin men met de asielzoeker communiceert, wordt vooraf bepaald door de dienst vreemdelingenzaken (DVZ). Voor België is dit het Frans of het Nederlands. Communicatie verloopt dan ook in deze twee talen, zowel mondeling als schriftelijk.²

2.2.2. Medisch onderzoek

Alvorens de asielzoeker naar het centrum wordt gebracht, worden er medische testen afgenomen bij de asielzoeker. Elke asielzoeker die ouder is dan 5 jaar zal een paar medische testen moeten afleggen alvorens hij tot het bepaalde centrum wordt toegelaten. Van elke asielzoeker wordt er ook een longfoto gemaakt om te kijken of er tekenen zijn van tuberculose (TBC). Wanneer er tekenen zijn van een TBC besmetting, dan zal de asielzoeker eerst worden opgenomen in een ziekenhuis. Daar zal hij een behandeling ondergaan om de infectie te stabiliseren zodat deze niet meer besmettelijk is.³

2.2.3. Het opvangcentrum

Wanneer de asielzoeker kiest om in een centrum te verblijven, dan wordt hij doorverwezen naar een open centrum. Deze centra kunnen zowel beheerd worden door het Rode Kruis als door Fedasil. Het opvangcentrum is een collectief centrum. Dit wil zeggen dat de asielzoekers onder 1 dak moeten wonen en leven. De centra krijgen dan ook een mix van verschillende culturen, nationaliteiten, religies, en leeftijden onder hun toezicht. Alle opvangcentra zijn neutraal van aard, en ze verwachten ook dat de bewoners zich zo gedragen. Dit wil zeggen dat ze elkaar moeten aanvaarden en tolereren zodat er geen ruzies ontstaan omwille van bijvoorbeeld religie.

Elke asielzoeker krijgt een kamer toegewezen, en staat ook zelf in voor het onderhoud daarvan. In het centrum zijn de meeste goederen aanwezig om aan de dagelijkse noden van de asielzoeker te voldoen. Het centrum heeft een eigen restaurant waar de asielzoekers dagelijks 3 maaltijden kunnen nuttigen. Elke asielzoeker krijgt ook een toilettafel waarin alle hygiënische middelen zitten. Het centrum heeft ook een voorraad van tweedehands kleding. Asielzoekers met weinig of geen kleding kunnen dan nieuwe kleding aanvragen bij het centrum.⁴

^{2, 3, 4} FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

2.2.4. Hulpverlening in de centra

Wanneer de asielzoeker aankomt in het centrum krijgt hij een maatschappelijk werker toegewezen. Eventueel kan er ook een tolk aanwezig zijn samen met de maatschappelijk werker. Dit kan alleen als de asielzoeker geen van de landstalen verstaat. De maatschappelijk werker zal de asielzoeker wegwijs maken in het centrum en de procedures. Hij zal de asielzoeker ook bijstaan bij de administratieve taken. Bijvoorbeeld de documenten in orde brengen betreffende zijn asielaanvraag. De maatschappelijk werker zal ook proberen om psychologische bijstand te bieden aan de asielzoeker. Mocht de problematiek echter te ernstig zijn, kan hij de asielzoeker doorverwijzen naar een gespecialiseerde dienst. Naast de maatschappelijk werker is er ook nog een medisch team aanwezig in het centrum. Als de asielzoeker medische klachten heeft dan kan hij steeds terecht bij het medisch team. Zij kunnen hem eventueel doorverwijzen naar een specialist of ziekenhuis als de aandoening te ernstig is. Tijdens de gehele asielprocedure kan de asielzoeker een beroep doen op juridische bijstand. Deze bijstand is kosteloos. De maatschappelijk werker zal voor de asielzoeker een pro-deo advocaat aanvragen bij de balie. De aangeduide advocaat zal dan contact opnemen met de asielzoeker en hem bijstaan in het verdere verloop van de procedure.

Wanneer een asielzoeker 4 maanden heeft verbleven in een opvangcentrum, dan heeft hij het recht om een plaatsing in een individuele woning aan te vragen. Dit gebeurt dan via het OCMW. De maatschappelijk werker van het centrum zal dan het dossier doorgeven aan de maatschappelijk werker van het OCMW. ⁵

2.3. Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

Het OCMW is een instelling die in het leven is geroepen door de Belgische overheid om aan personen en gezinnen een zekerheid aan dienstverlening te bieden. Asielzoekers en illegalen behoren ook tot deze personen. Het OCMW wordt bestuurd op gemeentelijk niveau. Dat wil zeggen dat elke gemeente in België beschikt over een OCMW. ⁶

2.3.1. Hulpverlening van een OCMW

Het OCMW is een instelling die zich op de eerste lijn bevindt. Dat wil zeggen dat mensen met allerhande vragen bij het OCMW terecht kunnen en dat zij ook een ruim aanbod hebben. Bij diepgaande problemen gaat ze meestal doorverwijzen naar een meer gespecialiseerde instelling. Ze hebben dan ook een doorverwijsfunctie.

Het hoofddoel van het OCMW is om mensen een menswaardig leven te laten leiden.

⁵ FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

⁶ VSGB afdeling maatschappelijk welzijn (2006), het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, geraadpleegd via http://www.ocmw-info-cpas.be/index.php/fiche_FV_nl/le_cpas

Dit houdt in dat een persoon zich minstens kan kleden, voeden, huisvesten, verzorgen en dat hij een fatsoenlijke toegang heeft tot de gezondheidszorg. Het OCMW zal hieraan proberen te voldoen door het aanbieden van verschillende soorten steun.

Zoals eerder vermeld, heeft het OCMW een ruim aanbod aan hulpverlening. De hulpverlening kan bestaan uit materiële, sociale, psychologische, informatieve of geneeskundige hulpverlening. Het OCMW zal daarom verschillende diensten creëren in zijn werking. Het lokaal opvang initiatief is één van deze diensten.⁷

2.3.2. Doelgroep

In principe kan iedereen naar een OCMW gaan als hij problemen heeft. Dit moet hij wel doen in de gemeente waar hij verblijft. Wanneer dit niet het geval is zal het OCMW de persoon doorverwijzen naar een OCMW dat wel bevoegd is. Het toekennen van hulp hangt af van de specifieke voorwaarden. De maatschappelijk assistent zal daarom altijd een onderzoek voeren naar de specifieke situatie van de persoon. Bijvoorbeeld een persoon die illegaal verblijft in België krijgt alleen zijn dringende medische kosten terugbetaald. Indien hij een aanvraag doet voor een leefloon dan zou hij worden geweigerd omdat hij niet voldoet aan de voorwaarden.⁸

2.3.3. Bestuur

Het OCMW wordt bestuurd door de raad voor maatschappelijk welzijn. Zij bestaat uit politieke afgevaardigden die worden verkozen door de gemeenteraadsleden. Dit gebeurt direct na de gemeenteraadsverkiezingen. Om de 6 jaar wordt de raad voor maatschappelijk welzijn vervangen, omdat er dan nieuwe gemeenteraadsverkiezingen zijn. De nieuwe gemeenteraad mag dan een nieuwe raad voor maatschappelijk welzijn samenstellen.

De raad voor maatschappelijk welzijn beslist over alle aanvragen tot hulpverlening die in een OCMW worden gedaan. Ze moeten zich wel houden aan de organieke wet van 8 juli 1976. Deze wordt ook wel de OCMW - wet genoemd.⁹

2.3.3.1. De voorzitter

De voorzitter is een lid van de raad voor maatschappelijk welzijn en wordt verkozen door de leden van deze raad. De voorzitter neemt de dagelijkse leiding van het OCMW op zich. De voorzitter kan niet alleen beslissen over een toekenning van steun, behalve in gevallen van hoogdringendheid.

^{7,8,9} VSGB afdeling maatschappelijk welzijn (2006), het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, geraadpleegd via http://www.ocmw-info-cpas.be/index.php/fiche_FV_nl/le_cpas

Hij moet de toekenning daarna kunnen motiveren tegenover de raad voor maatschappelijk welzijn. Alle beslissingen die niet hoogdringend zijn worden genomen door de raad van maatschappelijk welzijn.¹⁰

2.4. Lokaal opvang initiatief

Het LOI is een dienst binnen de werking van het OCMW. Zoals eerder vermeld heeft de asielzoeker recht om naar een individuele woonst te verhuizen na een verblijf van 4 maanden in een opvangcentrum. De asielzoeker verhuist dan naar een individuele of semi – individuele woning. De asielzoeker wordt dan onafhankelijker, en krijgt meer verantwoordelijkheden. Concreet wil dit zeggen dat de asielzoeker alleen of met een paar anderen in een individuele woning gaat wonen, totdat hun procedure ten einde is. Bijna altijd wordt de opvang voorzien door het OCMW of door zijn Waalse tegenhanger CPAS.

11

2.4.1. Toewijzing

Een asielzoeker die 4 maanden verbleven heeft in een opvangcentrum kan een aanvraag indienen voor een plaats in een individuele woonst. Er wordt dan gekeken of er plaatsen vrij zijn. Als er geen plaatsen vrij zijn dan komt de asielzoeker op een wachtlijst te staan. De asielzoeker kan niet kiezen in welke gemeente hij een plaats krijgt toegewezen. Hij mag echter wel de plaats weigeren. Hierdoor komt hij wel terug achteraan de lijst te staan.

12

2.4.2. Verblijf

Op het moment dat de asielzoeker een gemeente krijgt toegewezen, dan wordt het bevoegde LOI op de hoogte gebracht. De asielzoeker wordt dan een code 207 toegekend. Het centrum zal de asielzoeker laten vertrekken naar de gemeente waar hij is toegewezen. Mocht hij niet opdagen bij het LOI van die gemeente dan verandert zijn code naar een code 207 no show. Door deze code heeft hij geen recht meer op materiele steun en geen recht meer op maatschappelijke integratie. Alleen de dringende medische kosten zullen nog ten laste worden genomen.

¹⁰ VSGB afdeling maatschappelijk welzijn (2006), het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, geraadpleegd via http://www.ocmw-info-cpas.be/index.php/fiche_FV_nl/le_cpas

^{11, 12, 13} FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

Wanneer hij aankomt in het LOI, zal hij een huis toegewezen krijgen waarin hij kan verblijven. Hij mag in dat huis verblijven totdat zijn asielprocedure ten einde is. ¹³

2.4.3. Hulpverlening

De maatschappelijk werker zal de asielzoeker bijstaan in al zijn noden. De steun van de maatschappelijk werker kan zich op verschillende manieren uiten.

2.4.3.1. Informatieve hulpverlening

De asielzoeker kan bij de maatschappelijk werker terecht met al zijn vragen. Hij zal de asielzoeker zo goed mogelijk proberen bij te staan en waar hij kan informatie verstrekken. Als de kennis van de maatschappelijk werker niet voldoende is dan zal hij de asielzoeker doorverwijzen naar een meer gespecialiseerde instelling. De asielzoeker kan bijvoorbeeld vragen om een bepaalde vaardigheid te leren. De maatschappelijk werker zal hem dan zo goed mogelijk proberen te informeren en zal hem dan doorsturen naar een instelling die deze opleiding aanbiedt. ¹⁴

2.4.3.2. Concrete hulpverlening

De maatschappelijk werker zal de asielzoeker bijstaan in alle praktische zaken waar hij problemen mee heeft. Zo zal de maatschappelijk werker al dan niet samen met de asielzoeker documenten op fatsoenlijke wijze invullen. De maatschappelijk werker zal de asielzoeker ook helpen bij het telefoneren naar bepaalde instanties of zijn advocaat. ¹⁵

2.4.3.3. Psychologische hulpverlening

De asielzoeker mag ten allen tijde zijn hart komen luchten bij de maatschappelijk werker. Deze zal hem dan proberen te ondersteunen zodat hij toch met een positief gevoel terug naar huis kan gaan. Indien de maatschappelijk werker merkt dat de problematiek te ernstig is dan zal hij de asielzoeker doorverwijzen naar een psycholoog of psychiater. Dit kan hij alleen doen als de asielzoeker dit zelf wil. De maatschappelijk werker zal proberen een emotionele stabiliteit te creëren. ¹⁶

2.4.3.4. Materiële hulp tijdens het verblijf in het LOI

Tijdens de gehele asielprocedure heeft de asielzoeker recht op materiële hulp. De grote lijnen voor materiële hulp zijn voor elk LOI hetzelfde. Zij moeten ervoor zorgen dat de asielzoeker een woonst heeft en dat hij daar op een menswaardige manier kan leven. De meer specifieke invulling ervan mag echter beslist worden per LOI zelf.

^{14, 15, 16} VANSIMPSEN, G., OCMW dienstverlening: dienstverlening aan vreemdelingen, uitgeverij Vanden Broele, 2012, p 458

¹⁷ HOYDONCKX, A. (2013), huishoudelijk reglement LOI Zonhoven, OCMW Zonhoven, p 07

Er wordt in dit deel dan ook gekeken naar de werking van het LOI binnen het OCMW van Zonhoven. Wanneer de asielprocedure ten einde is, zal de materiële steun ook stoppen.

17

Algemeen

Het LOI voorziet een woning waarin meubels en dergelijke aanwezig zijn. De rekening van de nutsvoorzieningen binnen de woning zullen ook door het OCMW ten laste worden genomen. Het LOI zorgt er ook voor dat de asielzoeker voldoende middelen heeft om in zijn dagelijkse behoeften te voorzien. Meestal wordt er wekelijks leefgeld uitbetaald aan de asielzoekers. Het LOI neemt alle medische, farmaceutische, en hospitalisatiekosten op zich. De rekening van de nutsvoorzieningen binnen de woning zullen ook door het OCMW ten laste worden genomen.¹⁸

Specifiek: OCMW Zonhoven

Het OCMW voorziet een woning in Zonhoven. De asielzoeker krijgt een eigen kamer in deze woning, en krijgt ook de kans om deze te voorzien van meubilair. De asielzoeker zal ook 60 euro per week krijgen als leefgeld. Het leefgeld dient alleen voor de dagelijkse behoeften van de asielzoeker. Van deze 60 euro zal er wekelijks 4 euro ingehouden worden door het OCMW. Dit bedrag wordt gespaard en zal worden uitgekeerd aan de asielzoeker wanneer hij vertrekt uit het LOI.

Naast een woning en leefgeld krijgt elke asielzoeker in Zonhoven de volgende materiële hulp.

De asielzoeker wordt bij aankomst in het LOI doorverwezen naar het huis van het Nederlands om de Nederlandse taal te leren. De kosten van deze school worden ten laste genomen door het OCMW.

De asielzoeker zal bij aankomst een welkomstpakket krijgen. In het pakket bevindt zich materiaal om zichzelf te wassen en te verzorgen. Daarnaast bevat het pakket ook nog een deken en een kussen. Deze mag hij wanneer hij vertrekt uit het LOI ook meenemen.

De asielzoeker krijgt 150 euro per jaar om deel te nemen aan sociale activiteiten. Hij moet hiervoor een bewijs binnenbrengen bij het OCMW, waarna hij zal worden terugbetaald.

De asielzoeker krijgt een medische pas van het OCMW om te laten zien aan de dokter of de apotheker in Zonhoven. Hierdoor weet de dokter of apotheker dat hij de rekening moet doorsturen naar het OCMW op voorwaarde dat er een voorschrift wordt opgemaakt.

¹⁸ HOYDONCKX, A. (2013), huishoudelijk reglement LOI Zonhoven, OCMW Zonhoven, p 07

Twee keer per jaar krijgt de asielzoeker kledinggeld. Één keer in januari en één keer in juli. Beide keren ontvangt hij 100 euro om te spenderen aan kleding.

Qua vervoer heeft de asielzoeker meerdere mogelijkheden. Bij aankomst in het LOI krijgt hij een fiets. De fiets wordt zijn eigendom, maar hij moet wel zelf instaan voor eventuele herstellingskosten. Hij krijgt ook busabonnement van De Lijn. Deze wordt betaald door het OCMW. Hij krijgt ook maandelijks vier enkele treintickets voor persoonlijk gebruik. Naast deze 4 tickets kan hij nog extra tickets krijgen als hij naar zijn advocaat of naar een interview moet.

Iedere maand krijgt de asielzoeker een pakket met huishoudproducten en vuilniszakken. Hierin zitten onder andere kuisproducten, wc papier, vuilniszakken... Hij moet deze iedere maand op het OCMW gaan afhalen. Komt hij niet dan krijgt hij geen pakket voor die maand.¹⁹

2.4.4. Einde van de betrekking

Bij het einde van de procedure zal de asielzoeker een positieve of negatieve beslissing krijgen. Beide beslissingen resulteren in het verlaten van het LOI.

Als de asielzoeker een positieve beslissing krijgt, moet hij binnen de 2 maanden het LOI waar hij verblijft verlaten. Hij moet gedurende deze periode een eigen woning zoeken, zodat hij zijn leven verder kan opbouwen in België. De samenwerking met het LOI stopt na deze periode. De erkende asielzoeker kan wel nog terecht bij het OCMW voor allerlei hulpvragen.

Als de asielzoeker een negatieve beslissing krijgt, kan hij eerst in beroep gaan tegen deze beslissing. Wanneer hij na zijn beroep weer een negatieve beslissing krijgt, dan moet hij het LOI verlaten. De asielzoeker krijgt dan het bericht dat hij het Belgisch grondgebied dient te verlaten.

De maatschappelijk assistent moet dan het advies geven dat hij naar een terugkeercentrum kan gaan waar hij wordt voorbereid op een terugkeer naar zijn land van herkomst. Deze centra zijn echter open van aard.²⁰

¹⁹ HOYDONCKX, A. (2013), huishoudelijk reglement LOI Zonhoven, OCMW Zonhoven, p 07

²⁰ FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

3. DEEL II: Theoretisch kader

3.1. Inleiding

In dit deel zal er dieper worden ingegaan op 2 delen van de onderzoeksvraag. Als eerste zal er worden gekeken wat het precies inhoudt om een asielzoeker te zijn, en welke weg zij moeten afleggen. Er zal hierbij ook worden gekeken naar de Belgische wetgeving en hoe deze in zijn werk gaat. In het tweede deel wordt de asielzoeker achter zich gelaten en wordt er gekeken wat energie is en wat we kunnen doen om hier zuiniger mee om te gaan.

3.2. Juridisch kader

3.2.1. Wetgeving

De huidige wetgeving betreffende asielprocedures is gebaseerd op het verdrag van Genève in 1951. In dit verdrag geeft men een definitie van wat een asielzoeker is. In België is hieruit de wet van 15 december 1980 ontstaan. Hierin staan de regels betreffende de aankomst, het verblijf, de vestiging, en de verwijdering van de asielzoeker. Om een wettelijke asielzoeker te zijn, moet men voldoen aan de definitie die is opgesteld in het verdrag van Genève. De wet werd gewijzigd op 10 oktober 2006. Hierin werd de asielprocedure hervormd, en werden er nieuwe bepalingen toegevoegd voor een subsidiaire bescherming. De vernieuwde asielprocedure trad in werking op 1 juni 2007.²¹

3.2.2. De asielaanvraag

De asielaanvraag kan op 3 verschillende manieren gebeuren:

1. Aanvraag op het Belgisch grondgebied

Men kan asiel aanvragen bij de dienst vreemdelingenzaken als men zich op het Belgisch grondgebied bevindt. De asielzoeker moet dan binnen de 8 dagen een aanvraag doen, anders verliest hij het recht om de asielprocedure te doorlopen. Het DVZ geeft de asielzoeker dan een bijlage 26. Dit dient als bewijs dat hij asiel heeft aangevraagd in België.

²¹ CGVS (2013), wettelijk kader, geraadpleegd via http://www.cgvs.be/nl/Wettelijk_kader/

2. Aanvraag bij de grensautoriteiten

Men kan asiel aanvragen wanneer men zich aan de grens van België bevindt. De asielzoeker moet dan een aanvraag indienen bij de grensautoriteiten. Hij krijgt dan een bijlage 25. Dit dient als bewijs dat hij asiel heeft aangevraagd in België.

3. Aanvraag in een gevangenis of gesloten centrum

Men kan ook een aanvraag doen als men verblijft in een gevangenis of gesloten centrum. De asielzoeker moet dan een aanvraag indienen bij de directeur van de instelling waar hij verblijft. Hij krijgt dan een bijlage 25.

Als de asielzoeker aan de grens een aanvraag doet, kan deze ook geweigerd worden. Wanneer men de asielzoeker ervan verdenkt dat hij misbruik maakt van de procedure, dan zal hij een bijlage 11 ter krijgen. Bijlage 11 ter is een beslissing tot binnenkomstweigering met teruggrijving. De asielzoeker zal dan het grondgebied moeten verlaten. Hij kan hier wel nog beroep tegen aantekenen waarbij de beslissing tijdelijk wordt geschorst.

Bij aanvraag van asiel zullen er 2 procedures gestart worden. De normale asielprocedure zal in werking treden, maar ook de procedure voor subsidiaire bescherming. Indien de asielzoeker geen erkenning krijgt, kan hij nog steeds subsidiaire bescherming krijgen.²²

3.2.3. De asielprocedure

3.2.3.1. Dienst vreemdelingenzaken (DVZ)

De dienst vreemdelingenzaken is een overheidsdienst. Deze dienst zorgt voor de toepassing van de wet van 15 december 1980 en zijn toevoegingen. Dit wil zeggen dat het DVZ instaat voor de migratiestromen in België. Het houdt een overzicht op de instroom, het verblijf van de asielzoeker in België, de vestiging van de asielzoeker en maakt de voorbereidingen voor een eventueel vertrek van de asielzoeker naar zijn land van herkomst. Het DVZ doet dit niet alleen, maar werkt samen met verschillende partners.

Het DVZ zal de aanvraag registreren. Het maakt hierbij niet uit waar de aanvraag werd gedaan. Bij het begin van de asielprocedure zullen ze eerst het administratieve werk in orde brengen en twee onderzoeken uitvoeren.²³

²² CGVS (2013), asielaanvraag, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure> EN FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48 EN DUTERME, F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

²³ ROOSEMONT, F. (2011), Het DVZ een woord vooraf, geraadpleegd via <https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/NL/Over-ons/Pages/over-ons.aspx>

administratie

Het DVZ zal de asielzoeker registreren en identificeren. Zij zullen deze gegevens invullen op de bijlage 25 of 26 en deze daarna geven aan de asielzoeker. Bij het maken van deze bijlages zal de asielzoeker ook worden ingeschreven in het wachtregister. Voor de identificatie zullen zij een foto, en vingerafdrukken nemen van de asielzoeker.

Het DVZ zal ook beslissen in welke taal de procedure wordt uitgevoerd. Dit kan in één van de drie landstalen namelijk Duits, Frans of Nederlands.

Ze zullen ook de woonplaatskeuze noteren. Dit is de plaats waar de asielzoeker officieel zal verblijven. In de meeste gevallen zal dit in één van de opvangcentra zijn. Men moet de woonplaats noteren omdat de asielzoeker altijd bereikbaar moet zijn voor de asielinstanties.

Na de registratie zal het DVZ de asielzoeker vragen om een vragenlijst in te vullen. Dit is belangrijk, omdat het CGVS zich zal baseren op deze gegevens. In de vragenlijst kan de asielzoeker ook aangeven of hij een tolk nodig heeft als hij naar een interview moet gaan.

24

onderzoek

Het DVZ zal een Dublin-onderzoek uitvoeren. Het onderzoek is vastgelegd in de Dublinverordening van 2003. De Europese gemeenschap heeft deze overeenkomst afgesloten om het migratieverkeer beter te controleren en te begeleiden. In de verordening zijn de criteria en instrumenten opgenomen om te bepalen welk Europees land bevoegd is wanneer iemand een asielaanvraag indient. Elk land in Europa past de Dublinverordening toe, met uitzondering van Noorwegen en Zwitserland.²⁵

Het DVZ zal bekijken of België verantwoordelijk is voor de asielaanvraag. Door middel van de foto en de vingerafdrukken die van de asielzoeker zijn genomen, wordt er nagegaan of de asielzoeker geen aanvraag heeft lopen in een ander land. Wanneer het onderzoek uitwijst dat België verantwoordelijk is, dan zal de procedure gestart worden. Als België echter niet verantwoordelijk is dan zullen ze de aanvraag weigeren, en dan zullen ze de asielzoeker doorverwijzen naar een land dat wel verantwoordelijk is. Wanneer het onderzoek uitwijst dat een ander Europees land verantwoordelijk is voor de asielaanvraag, dan moet het DVZ een verzoek om overname indienen.

²⁴ CGVS (2013), Registratie en verklaring, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure> EN FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

²⁵ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), het Dublin onderzoek, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

EN POPPE, I., handboek voor begeleiders bij de asielprocedure, Politeia NV, Brussel, 2012, p 202

Dit moet gebeuren binnen de 3 maanden na de asielaanvraag in België. Doen ze dit te laat dan is België alsnog verantwoordelijk voor de verdere asielprocedure.²⁶

Het DVZ zal een onderzoek van de meervoudige aanvraag uitvoeren. Asielzoekers die een negatieve beslissing hebben gekregen, kunnen op elk moment een nieuwe aanvraag indienen bij het DVZ. Er is echter één voorwaarde.

De asielzoeker moet nieuwe elementen aanbrengen in zijn dossier, waardoor een nieuwe aanvraag nuttig is. Als er geen nieuwe elementen aanwezig zijn, dan wordt de nieuwe aanvraag onmiddellijk geweigerd en dient de asielzoeker het Belgisch grondgebied te verlaten.²⁷

3.2.3.2. Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (CGVS)

Het CGVS staat in voor het onderzoek van de eigenlijke asielaanvraag. Het heeft als opdracht om bescherming te bieden aan vreemdelingen die, in geval van terugkeer naar hun land van herkomst, risico op vervolging of ernstige schade lopen.

Wanneer het DVZ beslist dat de aanvraag gerechtigd is, dan zal de asielaanvraag worden doorgestuurd naar het CGVS. Zij zullen nagaan of het voor de asielzoeker gevaarlijk is om terug te keren naar zijn land van herkomst. Zij doen dit door de asielzoeker op te roepen voor een gehoor. Een gehoor kan meerdere malen in een procedure voorkomen.

Het gehoor is een cruciaal punt in de procedure van de asielzoeker, omdat het hem de kans geeft om zijn kant van het verhaal te vertellen. Hij moet motiveren waarom hij naar België is gevlucht, en hij moet dit trachten te bewijzen door middel van allerhande documenten. Het CGVS stuurt een brief naar de asielzoeker met de oproeping voor een gehoor. Het is mogelijk deze afspraak te verzetten wegens dringende omstandigheden. De asielzoeker moet dan wel binnen de 15 dagen een aangetekende brief versturen met de uitleg waarom hij niet aanwezig kon zijn. Doet hij dit niet, dan kan een negatieve beslissing volgen. De voertaal werd beslist door het DVZ en wordt dus ook gebruikt door het CGVS. De asielzoeker heeft wel de mogelijkheid om een tolk aan te vragen.

²⁶ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), hoe verloopt de asielprocedure, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/asiel/hoe-verloopt-de-asielprocedure> EN

FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48 EN

CGVS (2013), Registratie en verklaring, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure>

²⁷ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), hoe verloopt de asielprocedure, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/asiel/hoe-verloopt-de-asielprocedure> EN

FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48 EN

CGVS (2013), Registratie en verklaring, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure>

Tijdens de gehele procedure heeft de asielzoeker recht op een advocaat. Als hij daarvoor geen of onvoldoende geld heeft, dan kan hij een pro-deo advocaat aanvragen. Deze zal hem bijstaan gedurende de asielprocedure.²⁸

Na het gehoor onderzoekt het CGVS de asielaanvraag. Er zijn twee criteria waaraan de asielaanvraag moet voldoen.

1. Zijn de verklaringen van de asielzoeker geloofwaardig, en komt dit overeen met de werkelijkheid?
2. Als het verhaal geloofwaardig blijkt te zijn dan wordt er gekeken of de aanvraag aan de criteria van het vluchtelingenverdrag voldoet. Als dit niet het geval is dan wordt er gekeken of hij in aanmerking komt voor een subsidiaire beschermingsstatus. Dit wordt gedaan wanneer de asielzoeker niet aan de criteria voldoet om een vluchtelingenstatus te bekomen.

Na het bekijken van deze 2 criteria zal het CGVS beslissen of de asielzoeker een erkenning krijgt en dus kan verblijven in België. Het CGVS zal proberen dit zo snel mogelijk te doen, maar de beslissing kan soms wel enkele maanden op zich laten wachten. Dit hangt af van het verdere onderzoek.²⁹

3.2.3.3. Positieve beslissing

Bij een positieve beslissing zal de asielzoeker een erkenning of subsidiaire bescherming krijgen. De asielzoeker zal dan een elektronische B kaart krijgen. Over de positieve beslissing volgt later meer.

Bij een erkenning mag de asielzoeker onbeperkt in België verblijven, en kan hij zich volledig integreren in de Belgische samenleving.

Bij een subsidiaire bescherming mag de asielzoeker ook in België verblijven, maar niet onbeperkt. Hij zal dan een elektronische A kaart krijgen. Per jaar zal men een herziening doen en eventueel zijn verblijf in België met een jaar verlengen. Dit kan men 5 jaar doen. Als de asielzoeker langer verblijft in België dan mag hij net als bij een erkenning onbeperkt verblijven in België. Na 5 jaar zal hij dan een elektronische B kaart ontvangen.

30

²⁸ CGVS (2013), het gehoor, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure/Gehoor> EN FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

²⁹ FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

³⁰ CGVS, De beslissing, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure/Beslissing/> EN Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), elektronische B kaart, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

3.2.3.4. Negatieve beslissing

Bij een negatieve beslissing van het CGVS krijgt de asielzoeker het bevel om het grondgebied te verlaten en terug te keren naar zijn land van herkomst. Dit moet gebeuren binnen de 30 dagen. De asielzoeker is zelf verantwoordelijk voor zijn terugkeer. Hij kan naar een centrum voor terugkeer gaan of hij kan contact opnemen met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Het centrum bereidt de asielzoeker voor op een terugkeer naar zijn land van herkomst. Het IOM informeert de asielzoeker en kan hem eventueel financiële steun toekennen voor zijn terugkeer. Als hij na 30 dagen niet vrijwillig vertrekt, verblijft hij illegaal in België. De kans bestaat dan dat hij onder dwang het land uitgezet wordt.³¹

3.2.3.5. De terugkeer

Wanneer de asielzoeker een negatieve beslissing krijgt dan moet hij terugkeren naar zijn land van herkomst. Dit kan op 2 manieren, namelijk de vrijwillige en de onvrijwillige manier. Als hij beslist om vrijwillig terug te keren dan kan hij beroep doen op het programma van vrijwillige terugkeer. Dit programma noemt REAB. Het geeft de asielzoeker informatie over hoe de thuissituatie is en zorgt voor materiele steun bijvoorbeeld het vliegtuigticket. Daarnaast krijgt de asielzoeker ook nog een kleine som geld mee. Ook heeft Fedasil een re-integratieprogramma lopen. Fedasil heeft contact met lokale partners die de terugkerende asielzoeker assisteren bij het re-integreren in zijn land van herkomst.

Als de asielzoeker ervoor kiest om niet terug te keren naar zijn land van herkomst, dan zal het DVZ hem onder dwang proberen terug te sturen.³²

3.2.3.6. Raad voor vreemdelingenbetwistingen (RvV)

Als de asielzoeker een negatieve beslissing krijgt dan heeft hij het recht om beroep aan te tekenen tegen deze beslissing. Dit moet hij doen bij de raad voor vreemdelingenbetwistingen. De asielzoeker heeft hiervoor 30 dagen de tijd. Het beroep is schorsend van aard. Dit wil zeggen dat het bevel om het grondgebied te verlaten wordt bevroren. De asielzoeker mag dan in België verblijven totdat het RvV een besluit heeft gevormd. Om in beroep te gaan moet de asielzoeker een verzoekschrift opstellen waarin hij de reden vermeldt waarom hij niet akkoord is met de beslissing van het CGVS. Hij laat zich daarom best bijstaan door een advocaat. Het RvV zal dan een nieuw onderzoek starten met betrekking tot de asielaanvraag. Ze zal dan een hoorzitting organiseren waarbij zowel de asielzoeker als het CGVS aanwezig is. In deze hoorzitting zetelt 1 rechter die dan de 2 partijen zal horen. Na de hoorzitting zal de rechter een besluit vellen.

³¹ FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48 EN
CGVS, De beslissing, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure/Beslissing/>

³² FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

Het RvV zal dan het eerder besluit van het CGVS bestendigen of vernietigen. Als ze het besluit bestendigt dan krijgt de asielzoeker opnieuw het bevel om het grondgebied te verlaten, en moet hij zich wenden tot een terugkeercentrum. Vernietigt het RvV de beslissing dan krijgt de asielzoeker alsnog erkenning of wordt de zaak teruggegeven aan het CGVS voor een nieuw onderzoek.³³

3.2.3.7. Raad van State

Als de beslissing van het RvV opnieuw negatief is dan krijgt de asielzoeker het bevel om het grondgebied te verlaten.

Hij heeft dan geen inhoudelijke beroepsmogelijkheden meer, maar hij kan wel nog een beroep indienen bij de Raad van state. Deze zal echter niet kijken of de asielzoeker al dan niet recht heeft op een erkenning. De raad van state zal een onderzoek starten naar hoe de procedure bij het CGVS en het RvV zijn verlopen. Indien er procedurefouten zijn gemaakt dan zal men het eerdere besluit herroepen. Ook moet er een nieuwe asielprocedure worden opgestart.

Een beroep bij de Raad van State is echter geen schorsend beroep. Dit wil zeggen dat het bevel om het grondgebied te verlaten blijft gelden ondanks zijn beroep. De asielzoeker moet dus binnen de 30 dagen terugkeren naar zijn land van herkomst.³⁴

3.3. Doelgroep

Binnen de asielprocedure wordt er gewerkt met mensen die worden bestempeld als vluchteling en/of asielzoeker, maar wie of wat is een asielzoeker en welke weg legt hij af binnen onze samenleving?

3.3.1. Definitie

Een vluchteling is een persoon die door bepaalde omstandigheden niet meer in zijn land van herkomst kan verblijven. De vluchteling vraagt dus om een erkenning omdat hij vreest voor vervolging omwille van zijn ras, religie, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep, of om zijn politieke overtuigingen. Ongeacht leeftijd of geslacht.

³³ CGVS (2013), Beroep tegen beslissing, geraadpleegd via http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure/Beroep_tegen_de-beslissing/ EN
Kruispunt migratie – integratie vzw (z.d.), RvV, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/asiel/wat-zijn-de-beroepsmogelijkheden-in-de-asielprocedure/schorsend-beroep-bij-de-rvv-tegen-de-beslissing-van-het-cgvs>

³⁴ Kruispunt migratie- integratie vzw (z.d.), Raad van State, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/medische-regularisatie-9ter/hoe-vecht-je-een-beslissing-aan/cassatieberoep-bij-de-raad-van-state> EN
FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48

Daarnaast kan de vluchteling ook een aanvraag indienen om subsidiaire bescherming te krijgen. Dit kan hij doen wanneer er een reëel risico bestaat dat hij ernstige schade zou oplopen wanneer hij zou terugkeren naar zijn land van herkomst.³⁵

Reële risico's:

De vluchteling is veroordeeld tot de doodstraf of executie. Er is een grote kans dat hij gefolterd of vernederd wordt indien hij zou terugkeren.

Er is een grote kans dat hij onmenselijk behandeld zal worden.

Er bestaat een ernstige bedreiging van zijn leven doordat er een gewapend conflict plaatsvindt in zijn land van herkomst.

3.3.2. Papertrail van een vluchteling

Wanneer de vluchteling in België aankomt, moet hij een asielaanvraag doen bij het DVZ, de grensposten of het gevangeniswezen. Bij de aanvraag zullen deze instanties de vluchteling een bijlage 25 of 26 geven ter bevestiging van zijn aanvraag.

3.3.2.1. Bijlage 25

De vluchteling krijgt een bijlage 25 als hij een aanvraag doet aan de grensposten van België. Bijvoorbeeld in de luchthaven. Dit attest krijgt hij als bewijs dat hij een asielaanvraag heeft gedaan. Men kan dit document echter niet gebruiken als een verblijfsbewijs in België. Men kan wel via dit document een attest van immatriculatie aanvragen. Dit document is onbeperkt geldig aangezien het niet als verblijfsbewijs kan dienen.³⁶

3.3.2.2. Bijlage 26

Wanneer de vluchteling een aanvraag doet bij het DVZ, dan zal hij een bijlage 26 verkrijgen. Dit is eveneens een attest dat hij krijgt als bewijs van zijn aanvraag. Men kan dit document niet gebruiken als een verblijfsbewijs, maar men kan wel via dit attest een attest van immatriculatie aanvragen. Dit document is onbeperkt geldig aangezien het niet als verblijfsbewijs kan dienen.³⁷

³⁵ Kruispunt migratie –intergratie vzw (z.d.), voorwaarden voor asiel, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht> EN CGVS (2013), Wettelijk kader, geraadpleegd via http://www.cgvs.be/nl/Wettelijk_kader/

³⁶ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 25, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

³⁷ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 26, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

3.3.2.3. Wachtregister

Bij het ontvangen van de bijlage 25 of 26 wordt de vluchteling ingeschreven in het wachtregister. Het wachtregister is een lijst die wordt beheerd door FOD binnenlandse zaken. Hierin worden de gegevens verzameld van de vluchtelingen die een asielaanvraag doen.³⁸

3.3.2.4. Attest van immatriculatie – model A (oranje kaart)

Wanneer de asielaanvraag wordt geregistreerd en aanvaard door het DVZ, dan wordt deze doorgestuurd naar het CGVS. De vluchteling wordt ondertussen door Fedasil doorverwezen naar een opvangcentrum. Eenmaal in de gemeente aangekomen kan de vluchteling een attest voor immatriculatie aanvragen. Dit document wordt ook wel eens de oranje kaart genoemd omwille van zijn kleur. Om deze aanvraag te doen, heeft hij een bijlage 25 of 26 nodig. De oranje kaart dient als verblijfsbewijs in België. De kaart heeft een geldigheidsdatum van 3 maanden, maar kan 3 keer verlengd worden met telkens 3 maanden.

Na 12 maanden kan het attest telkens maar voor 1 maand verlengd worden. De vluchteling moet dit aanvragen op het gemeentehuis in de gemeente waar hij verblijft. Hij kan de oranje kaart blijven verlengen zolang het CGVS zijn asielaanvraag onderzoekt. Als hij inmiddels een aanvraag heeft gedaan voor een individuele opvang in LOI dan moet hij de oranje kaart laten aanpassen in het gemeentehuis van de nieuwe gemeente. Hij kan deze aanvraag doen na een verblijf van 4 maanden in een opvangcentrum. Bij een beslissing van het CGVS zal de oranje kaart worden ingetrokken, en zal hij er een ander attest voor in de plaats krijgen. Welk attest dit zal zijn hangt af van de beslissing van het CGVS.³⁹

3.3.2.5. Bijlage 13 quinquies

Bij een negatieve beslissing door het CGVS wordt de oranje kaart ingetrokken. De vluchteling krijgt dan een bijlage 13 quinquies. Hierin staat vermeld dat de vluchteling het Belgisch grondgebied binnen de 30 dagen moet verlaten. De vluchteling kan wel binnen deze 30 dagen een schorsend beroep aanvragen bij het RvV⁴⁰

3.3.2.6. Bijlage 35

Als een vluchteling een negatieve beslissing krijgt van het CGVS dan kan hij nog steeds een schorsend beroep aanvragen bij het RvV tegen deze beslissing.

³⁸ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.) wachtregister, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

³⁹ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), attest van immatriculatie – model A, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN

DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

⁴⁰ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 13 quinquis, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

Dit houdt in dat het bevel om het grondgebied te verlaten tijdelijk wordt bevroren totdat de beroepsprocedure is doorlopen. De asielzoeker moet zijn oranje kaart echter inleveren als hij een bijlage 13 quinquies krijgt. Vanaf het moment dat hij in beroep gaat zal hij daarom een bijlage 35 krijgen. Bijlage 35 is een bijzonder verblijfsdocument dat dient als een verblijfsbewijs zolang de vluchteling in schorsend beroep is. De bijlage is 3 maanden geldig en kan daarna maandelijks verlengd worden in de gemeente waar hij verblijft. Hij kan dit blijven verlengen zolang zijn beroepsprocedure lopende is.

Als de beslissing van het RvV opnieuw negatief is dan wordt de schorsing van de bijlage 13 quinquies opgeheven. De vluchteling moet dan binnen de 30 dagen het grondgebied verlaten en zijn bijlage 35 wordt ingetrokken. Na deze beslissing mag de vluchteling ook niet meer verblijven in het LOI en moet hij verhuizen naar een terugkeercentrum. Hij kan wel nog beroep indienen bij de Raad van State, maar hij zal tijdens deze procedure geen nieuwe verblijfsvergunning krijgen.⁴¹

3.3.2.7. Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister (BIVR): Elektronische B kaart

Wanneer het CGVS (of eventueel het RvV na het schorsend beroep) een positieve beslissing neemt, krijgt de vluchteling een elektronische B kaart. Deze kaart is van onbeperkte duur. Dit wil zeggen dat de vluchteling erkend is en dat hij voor een onbeperkte duur in België mag verblijven. Hij moet dan wel zijn oranje kaart of bijlage 35 inleveren op het gemeentehuis in de gemeente waar hij verblijft. Op het gemeentehuis kan hij ook de B kaart aanvragen. De B kaart is 5 jaar geldig en kan daarna verlengd worden voor weer 5 jaar. Er zijn geen voorwaarden verbonden aan deze verlenging aangezien het gaat over een kaart van onbeperkte duur.⁴²

3.3.2.8. Elektronische C kaart

Na een ononderbroken verblijf in België gedurende minstens 5 jaar kan men een aanvraag doen bij de gemeente voor een elektronische C kaart. Het DVZ zal dan beslissen of de erkende vluchteling in aanmerking komt voor deze kaart. Dit heeft geen invloed op zijn verblijfsrecht aangezien de B kaart hem dit recht al geeft. De C kaart heeft echter meer voordelen dan een B kaart. Zo is de vluchteling beter beschermd tegen een mogelijke uitwijzing, wordt hij ingeschreven in het bevolkingsregister in plaats van het vreemdelingenregister en krijgt hij meer sociale rechten.

⁴¹ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 35, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

⁴² Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), elektronische B kaart, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

Om de C kaart te verkrijgen moet de vluchteling minstens 5 jaar in België verblijven en een aanvraag tot vestiging hebben ingediend. Hij kan de C kaart aanvragen of vernieuwen in de gemeente waar hij verblijft.⁴³

3.3.3. Wat bij subsidiaire bescherming?

Er zijn ook vluchtelingen die geen erkenning krijgen, maar wel subsidiaire bescherming. De vluchteling zal wel dezelfde procedure doorlopen, maar zal een ander statuut krijgen. Wanneer een vluchteling een subsidiaire bescherming krijgt dan krijgt hij een elektronische A kaart. Hij krijgt deze echter onder voorwaarden. Zo zal de A kaart 1 jaar geldig zijn. De vluchteling kan deze wel 4 keer verlengen zodat hij in totaal 5 jaar in België verblijft. De voorwaarde is dat er geen duurzame verbetering van omstandigheden is in zijn land van herkomst.

Als hij na 5 jaar nog steeds in België verblijft dan zal hij een elektronische B kaart voor onbeperkte duur ontvangen. Daarna kan hij ook de procedure doorlopen om een elektronische C kaart te verkrijgen.⁴⁴

3.4. Uitzonderlijke maatregelen

Deze uitzonderlijke maatregelen zijn terug te vinden in de wet van 15.12.1980 betreffende de toegang tot het grondgebied het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Op 15 september 2006 zijn hier wijzigingen in aangebracht wat leidt tot de volgende maatregelen.⁴⁵

3.4.1. Humanitaire regularisatie (9 bis)

Een humanitaire regularisatie is een aparte procedure om een verblijfvergunning te verkrijgen. Deze regularisatie is een gunst van de overheid. Zij beslist of zij deze aanvraag erkent of niet. Er bestaan hiervoor geen criteria om zich op te baseren. De overheid moet zijn beslissing wel kunnen motiveren, en kunnen bewijzen dat er geen willekeur bestaat in hun beslissingen. De asielzoeker moet hiervoor een schriftelijke aanvraag doen. Er bestaat een standaard aanvraagformulier, maar hij is niet verplicht om deze te gebruiken.

^{43,44} Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), elektronische C kaart, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN Kruispunt migratie – integratie vzw (z.d.), elektronische A kaart, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be> EN DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89

⁴⁵ FOD buitenlandse zaken (2010), Asielprocedure, geraadpleegd via http://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/beleidsthemas/naar_een_mondiale_en_solidaire_samenleving/asiel_en_migratie/asiel/

De aanvraag moet ingediend worden bij de burgemeester van de gemeente waar hij verblijft. De aanvraag moet aangetekend verzonden worden, dit om bewijsproblemen te vermijden.⁴⁶

3.4.1.1. Ontvankelijkheid

Om de aanvraag ontvankelijk te verklaren moet er aan 4 voorwaarden worden voldaan. De asielzoeker moet bewijzen dat hij feitelijk in België verblijft. Hij moet een identiteitsdocument kunnen afleveren. Asielzoekers zijn echter vrijgesteld hiervan als zij zich nog in een asielprocedure bevinden, of als zij nog een beroep hebben lopen bij de Raad van State. Als de asielzoeker echter een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen dan moet hij een bewijs van zijn identiteit kunnen afleveren. De aanvraag moet gebaseerd zijn op nieuwe elementen als de asielzoeker al eerder een aanvraag heeft ingediend. Het maakt hierbij niet uit om welke andere procedure het gaat. Als er geen nieuwe elementen aanwezig zijn dan zal de aanvraag onontvankelijk worden verklaard.

Hij moet ook kunnen aantonen dat het onmogelijk was om een aanvraag te doen in zijn land van herkomst om een regularisatie te bekomen in België. Na het bekijken van deze 4 voorwaarden zal het DVZ beslissen of de aanvraag ontvankelijk is of niet.⁴⁷

3.4.1.2. Gegrondheid

Het volstaat niet dat de aanvraag ontvankelijk is. Als de aanvraag ontvankelijk is, dan zal het DVZ onderzoeken of het ook gegrond is. Er zijn verschillende criteria waaraan voldaan kan worden:

- Prangende humanitaire situatie: als erkenning de enige manier is om de schending van de mensenrechten van de asielzoeker tegen te gaan.
- Een te lange verblijfsprocedure: als je langer dan 4 jaar in een asielprocedure zit zonder dat er een beslissing wordt genomen. Voor een asielzoeker met kinderen is dit 3 jaar.
- Als de asielzoeker staatloos is: dit wil zeggen dat de asielzoeker nergens anders een verblijfsrecht heeft. Hij moet dit wel kunnen bewijzen.
- Duurzame lokale verankering: dit wilt zeggen dat de asielzoeker meer banden heeft met België dan met zijn land van herkomst. Er zal dan meer schade worden berokkend door hem weg te sturen dan door hem te laten blijven. De asielzoeker moet wel kunnen bewijzen dat hij een goede band heeft met België en zijn inwoners.

⁴⁶ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), humanitaire regularisatie 9 bis, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

⁴⁷ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), humanitaire regularisatie 9 bis, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

Het toekennen of weigeren van een humanitaire regularisatie heeft echter geen wettelijke basis. Het DVZ of de staatssecretaris voor asiel en migratie (Maggie De Block) kunnen vrij beslissen of zij deze toestaan of niet. Als de aanvraag erkend wordt dan zal er beslist worden of dit tijdelijk of permanent van aard is.

Bij een erkenning wordt de asielzoeker ingeschreven in het vreemdelingenregister. Hij moet zich hiervoor aanmelden op het gemeentehuis in de gemeente waar hij verblijft. Het gemeentehuis zal hem dan een bijlage 15 geven. Dit dient als bewijs dat hij in België mag verblijven. Dit is een tijdelijk document dat wordt vervangen door een elektronische A of B kaart. De asielzoeker krijgt een A kaart wanneer hij een tijdelijke verblijfsvergunning heeft gekregen. Een B kaart krijgt hij als hij definitief mag verblijven in België. ⁴⁸

3.4.2. Medische regularisatie (9ter)

Een medische regularisatie ook wel bekend als een 9ter heeft een aparte procedure. Deze procedure kan gelijk lopen met de asielprocedure. Een vluchteling kan dit aanvragen als hij ernstig ziek is, en als de behandeling voor deze ziektes niet beschikbaar of toegankelijk is in zijn land van herkomst. De aanvraag wordt schriftelijk gedaan, en kan best worden opgemaakt door een advocaat. In de aanvraag moeten de identiteitsgegevens, de effectieve woonplaats, informatie over de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de medische zorgen en gegevens over de familieleden of naasten worden vermeld. Daarnaast moet de vluchteling ook over een geldig medisch attest beschikken. De aanvraag wordt opgestuurd naar het DVZ. De aanvraag moet gebeuren in 1 van de 3 landstalen, namelijk: Duits, Frans of Nederlands. ⁴⁹

4.3.2.1. Ontvankelijkheid

Bij het ontvangen van een aanvraag zal het DVZ een onderzoek starten. Het onderzoek bestaat uit 3 delen.

Als eerste wordt er gekeken of het document voldoet aan alle voorwaarden. Men kijkt bijvoorbeeld of er een effectief adres is vermeld en of de taalaanvraag voldoet aan de taalvereisten.

Een DVZ arts zal daarna een medisch advies geven. De arts zal onderzoeken of de ziekte voldoet aan de risicovooraarden. Dit wil niet zeggen dat de dokter een fysiek onderzoek zal doen. Zijn de risico's voldoende aanwezig dan zal de dokter de aanvraag ontvankelijk stellen.

⁴⁸ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), humanitaire regularisatie 9 bis, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

⁴⁹ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), medische regularisatie 9 ter, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

Indien de aanvraag ontvankelijk wordt verklaard, stopt de procedure en krijgt de vluchteling een negatief antwoord. Dit deel van de procedure wordt ook wel de medische filter genoemd.

Als de aanvraag door de medische filter geraakt, gaat het DVZ een onderzoek doen naar de identiteitsgegevens en de effectieve woonplaats. Het DVZ zal hiervoor de opdracht geven aan de gemeente om het onderzoek uit te voeren. De gemeente zal een wijkagent sturen naar de woonst. Hij moet dan een gedetailleerd verslag schrijven met daarin de concrete omstandigheden van de woonst en van de mensen die erin verblijven. De vluchteling moet hierbij de nodige papieren kunnen voorleggen.

Na het afleggen van deze drie controles zal het DVZ beslissen of de aanvraag al dan niet ontvankelijk is. Wanneer het ontvankelijk is, zal de asielzoeker een oranje kaart krijgen totdat de procedure ten einde is.

Als de aanvraag onontvankelijk is dan wordt de procedure afgebroken. Eveneens kan het DVZ het bevel geven om het grondgebied te verlaten. Dit is echter geen verplichting. Dit komt omdat een procedure voor medische regularisatie en een gewone asielprocedure naast elkaar kunnen lopen. Een negatieve beslissing voor 1 procedure wil dus niet automatisch zeggen dat de vluchteling ook automatisch negatief krijgt voor zijn andere procedure. De gemeente zal ook de oranje kaart van de vluchteling intrekken behalve als het CGVS nog met de asielaanvraag bezig is.⁵⁰

4.3.2.2. Gegrondheid

Wanneer het DVZ beslist dat de aanvraag ontvankelijk is, zal er worden gekeken of deze ook gegrond is. Het DVZ zal hiervoor het advies vragen van een aangestelde arts. Deze moet onderzoeken hoe ernstig de ziekte is, en of er al dan niet toegankelijke hulpverlening is in zijn land van herkomst. Hieruit moet hij het risico bepalen dat de vluchteling loopt wanneer hij terug zou keren naar zijn land van herkomst. De arts kan zelf een medisch onderzoek instellen, maar kan ook zijn conclusies trekken uit het bijgevoegde medisch verslag. Dit kan hij alleen doen als het medisch verslag voldoende duidelijk is. De arts zal hierover een gedetailleerd verslag maken en hij moet deze ook kunnen beargumenteren.

Het DVZ zal daarna beslissen of de aanvraag al dan niet gegrond is. Als de aanvraag zowel ontvankelijk als gegrond is dan zal de vluchteling een medische erkenning krijgen. Bij deze erkenning zal hij een elektronische A kaart ontvangen. Dit geeft hem het recht om tijdelijk in België te verblijven.

⁵⁰ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), medische regularisatie 9 ter, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

De A kaart is een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister. Het dient tevens als verblijfsbewijs om in België te verblijven. De kaart is echter maar beperkt geldig. De geldigheidsduur is 1 jaar en moet jaarlijks verlengd worden in het gemeentehuis van de gemeente waar de vluchteling verblijft. Hij kan deze kaart blijven verlengen zolang er geen duurzame verbetering is in zijn medische toestand of als er geen duurzame verbetering is van medische zorgen in zijn land van herkomst. Als er toch een duurzame verbetering is dan wordt de C kaart ingetrokken en moet de vluchteling terugkeren naar zijn land van herkomst.

Wanneer de aanvraag ontvankelijk is, maar niet gegrond dan zal de vluchteling een negatieve beslissing krijgen en zal de procedure worden afgebroken. Het DVZ kan ook het bevel geven om het grondgebied te verlaten, maar is hier niet toe verplicht. De gemeente zal de oranje kaart van de vluchteling intrekken behalve als de asielaanvraag nog bij het CGVS zit.⁵¹

3.5. Zuiniger omgaan met water en energie

De eerste twee delen van de onderzoeksvraag hebben we nu al doorgrond. We weten nu wat een asielzoeker is, welke weg hij moet afleggen en hoe hij uiteindelijk in het LOI belandt. Vanuit het eerste deel weten we ook al wat het LOI precies is. Het antwoord op de vraag is echter nog niet rond. Er moet namelijk nog gekeken worden naar het deel energie. Wat verstaan we precies onder energie en hoe kunnen we hier beter met omgaan. Hierop zal een antwoord worden gezocht in het volgende deel.

Er bestaan verschillende manieren om zuiniger om te gaan met energie en water, maar is het ook zinvol om dit te doen?

3.5.1. Energie

Theoretisch gezien is energie een niet – stoffelijk iets dat veranderingen aanbrengt aan stoffelijke voorwerpen.

Dit wil zeggen dat energie bijvoorbeeld gebruikt kan worden voor elektronische apparaten te laten werken, of om ons huis te verwarmen. Energie kan op verschillende manieren worden opgewekt.⁵²

⁵¹ Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), medische regularisatie 9 ter, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be>

⁵² SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128

3.5.2. Fossiele brandstof

Het is echter zo dat al de energie die wij consumeren komt uit fossiele brandstoffen.

Fossiele brandstoffen zijn gevormd uit fossiele resten en bevinden zich binnen de aardkorst. De meest bekende zijn olie, kolen, en gas. Dit brengt een paar nadelen met zich mee. Men verbrandt deze brandstoffen om energie vrij te krijgen. Hierdoor komt er wel CO² vrij wat zeer nadelig is voor de natuur. Door de ophoping van CO² in onze atmosfeer zal de algemene temperatuur stijgen en zal een broeikas effect ontstaan. Daarnaast zijn fossiele brandstoffen ook niet eindeloos.

Als we op deze manier blijven consumeren dan zal er mogelijk tegen 2050 een schaarste zijn van fossiele brandstoffen. We zien daarom een evolutie naar alternatieve mogelijkheden om energie op te wekken.⁵³

3.5.3. Groene energie

Groene energie is energie dat is opgewekt op een milieuvriendelijkere manier. Men probeert op deze manier weg te stappen van fossiele brandstoffen. zonne-, wind-, en waterenergie zijn hierbij de koplopers.⁵⁴

3.5.3.1. Zonne-energie

In het licht van de zon zit enorm veel energie. Het probleem is echter hoe we deze konden gebruiken. Men kan tegenwoordig het zonlicht opvangen, bewaren en omzetten in energie. Dit doet men via zonnepanelen. Vandaag de dag worden er zonnepaneelparken gebouwd om zonlicht op te vangen en zo groene stroom te creëren. Naast deze parken kan men individueel ook zonnepanelen aanbrengen op het dak van zijn woning. Deze energie is milieuvriendelijk omdat er geen CO² vrijkomt bij de productie ervan. Het nadeel is echter dat de zonnepanelen alleen werken als de zon daadwerkelijk schijnt.⁵⁵

3.5.3.2. Windenergie

Ook wind kan een grote bron van energie zijn. In open ruimtes worden windturbines gebouwd om wind op te vangen. De techniek hierbij is simpel. Door de wind zullen de wieken van de turbine beginnen te draaien. Aan deze wieken is een dynamo bevestigd. Door de beweging zal de dynamo stroom opwekken. Het nadeel is dat de windturbine alleen zal werken als er daadwerkelijk wind is. Het is daarom dat er overal molenparken worden gecreëerd.

^{53, 54, 55, 56} SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128 EN Vlaams energieagentschap (z.d.), groene energie, geraadpleegd via <http://www.energiesparen.be> EN Vlaams energieagentschap (z.d.), groene energie, geraadpleegd via <http://www.energiesparen.be/milieuvriendelijke/bio-energie>

Individueel is het moeilijker om een windturbine te bouwen, alleen al wegens plaatsgebrek. Het is echter wel mogelijk om mede-eigenaar te worden van een grote windturbine.⁵⁶

3.5.3.3. Waterenergie

Het is mogelijk om de stroming van het water om te zetten in energie. Hiervoor gebruikt men hetzelfde principe als bij een windturbine. Er wordt een waterrad geplaatst in het water. Aan dit waterrad wordt een dynamo en een generator geplaatst. Door de stroming zal het waterrad bewegen waardoor ook de dynamo in beweging komt.

Hierdoor zal er energie worden opgewekt en opgeslagen. Hier is echter wel een sterke stroming voor nodig, daarom komen waterturbines minder voor in België.⁵⁷

3.5.4. Hoe zuiniger omgaan met energie?

Om de natuur te beschermen kunnen we dus beter wat besparen op ons energieverbruik. Bovendien kan dit ook voordelig zijn voor de eigen portemonnee. Men kan dan ook eenvoudige maatregelen nemen om te besparen op energie.

4.4.4.1. Verwarming

Het verwarmen van de woning is een belangrijk gedeelte. Hier komt ook veel energie bij te pas om de woning op een comfortabele temperatuur te houden. De verwarming neemt gemiddeld 30% in van het energieverbruik. Veel van deze energie zou echter gespaard kunnen worden als er verstandig mee om zou worden gegaan.

Isolatie

Een woning die goed geïsoleerd is, houdt de warmte veel langer vast. Je moet dan ook minder energie gebruiken om je woning warm te krijgen en te houden. Er zijn verschillende soorten isolatie voorhanden. Het is namelijk mogelijk om het dak, de ramen, en de muren te isoleren. Daarnaast is het ook belangrijk om de deuren en ramen gesloten te houden als men de woning gaat verwarmen. Men kan het huis ook op een natuurlijke manier verwarmen. Door de gordijnen open te laten zal het zonlicht overdag de kamers verwarmen. Men kan hierbij eventueel gebruikmaken van speciale beglazing.

Juiste apparatuur

Men kan de woning op verschillende manieren verwarmen, namelijk via houtpellets, gas of elektriciteit. Elk van deze mogelijkheden heeft zijn voor- en nadelen. De ideale situatie hangt af van de specifieke situatie van de woonst. Een verstandige keuze is hierbij nodig.

⁵⁷ SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128

Bij het beslissen welk soort energie men gaat gebruiken, kan men best ook even stilstaan bij welke apparatuur men daarvoor gaat gebruiken. Men kan best ook kijken naar de label voor milieuvriendelijkheid en spaarzaamheid. Het is ook belangrijk dat men de temperatuur goed kan regelen. 1 graad minder op je thermostaat kan tot 7% van de gasrekening besparen. Het is ook verstandig om de verwarming niet te hoog te zetten. Een digitale thermostaat is hierbij ook belangrijk omdat men de temperatuur zeer correct kan instellen.⁵⁸

4.4.4.2. Elektriciteit

Stroomverbruik is steeds in stijgende lijn. Steeds meer huishoudelijke apparaten werken op elektriciteit dus het verbruik wordt ook groter. 1/3 van de hele CO²-uitstoot komt door elektriciteit. Hierop besparen is dan ook een noodzaak.

Licht

Het is niet moeilijk om te besparen op licht. In plaats van gewone gloeilampen te kopen kun je best spaarlampen kopen en gebruiken. Spaarlampen verbruiken veel minder elektriciteit en gaan ook nog eens langer mee. Daarnaast is het ook belangrijk om overbodig licht te doven en dus alleen het licht aan te doen dat je echt nodig hebt.

Elektronische apparaten

Heel veel apparaten in het huishouden verbruiken elektriciteit. Het is ook nuttig om schone apparaten te kopen. Tegenwoordig zijn deze gelabeld van een A+ tot een F. De label is een indicatie van hoe milieuvriendelijk de apparaten zijn. Men kan dus best steeds gaan voor een zo hoog mogelijk label om energieverbruik te verminderen.

Alleen kiezen voor een zuinig toestel is niet voldoende. Men moet ook steeds zien dat men deze elektronische apparaten uitschakelt als men deze niet meer gebruikt. Een apparaat uitschakelen wil echter niet altijd zeggen dat het geen stroom meer verbruikt. De meeste apparaten hebben een stand-by modus. Meestal herkenbaar aan het rode lichtje dat blijft branden. Het is dan ook het beste om de stekker er uit te trekken, of een contactdoos met een knop te kopen. Alleen zo is men zeker dat de apparaten geen stroom verbruiken als men deze niet gebruikt. Vandaag de dag zijn computers grote al dan niet stille verbruikers geworden. Zelfs in stand-by modus verbruiken zij enorme hoeveelheden.⁵⁹

⁵⁸ SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128

⁵⁹ SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128

3.5.5. Water

Water is een basisonderdeel van onze samenleving. Het is een basisonderdeel voor het leven van de mens. In onze samenleving kent water naast het drinken nog tal van andere mogelijkheden. We spoelen het toilet door met water, we wassen ons ermee, we geven de planten water, we zwemmen erin, en ga zo maar door. Dagelijks verbruiken we honderden liters. Dit komt de waterschaarste niet ten goede. Net omdat water zo een belangrijk onderdeel is van onze samenleving, is het verstandig om er verantwoordelijk met om te gaan. 99% van de aarde bestaat uit water, maar slechts 0.3% van dit water is drinkbaar. Daarnaast kan je door water te verspillen ook nog eens energie verspillen. Men gebruikt bijvoorbeeld energie om het water te verwarmen, als je dan warm water verspilt dan verspil je ook energie. Naast grote gevolgen voor de wereld kan water besparen ook gevolgen hebben voor het individu. Zo zal de rekening van de persoon die bewust omgaat met water veel lager zijn. Het is dan ook financieel voordelig om te zuinig om te gaan met water.⁶⁰

4.4.5.1. Hoe zuiniger omgaan met water?

Douche/bad

De grootste oorzaak van waterverspilling binnen het huis is onszelf wassen. Gemiddeld kan er tot 20 liter per minuut verdwijnen. Er bestaan echter gemakkelijke oplossingen om dit tegen te gaan. Zo kan men beter een douche nemen dan in bad te gaan. Men moet er dan wel op letten dat de doucheperiode niet te lang is. Een bad verspilt gemiddeld 100 liter en een douche gemiddeld 30 liter per keer. Daarnaast kan men ook letten op de kraan wanneer men deze afsluit. Het druppelen van de kraan verspilt veel water. Men kan deze daarom maar beter goed afsluiten. Men kan ook een spaardouchekop installeren. Er stroomt dan veel minder water tegelijk door de douchekop waardoor je minder verbruikt.

Toilet

Ook het toilet verbruikt veel water. Het neemt gemiddeld 35% van het waterverbruik in beslag. Het is dan ook verstandig om hierin te besparen. Niet doortrekken is echter geen optie. Men kan wel een goede stortbak installeren. De nieuwe stortbakken die op de markt zijn hebben minder water nodig en hebben ook een spaarfunctie. Deze nieuwe bakken zullen dan ook veel minder water verbruiken dan de oude stortbakken. Men kan hier ook een grijs water systeem aan vast maken waarbij regenwater wordt gebruikt in plaats van drinkbaar water. Waar men zeker ook op moet letten is of er lekken aanwezig zijn in het toilet.

⁶⁰ SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128

De was

De wasmachine en vaatmachine zijn grote verbruikers. Het beste is om deze twee niet in huis te hebben, maar de vaat manueel te doen en met de was naar een wasserette te gaan. Dit is echter niet voor iedereen weggelegd. Het is daarom belangrijk om deze twee machines pas te gebruiken wanneer ze helemaal vol zitten. Daarnaast kan men ecologische wasmiddelen gebruiken in plaats van gewone. Deze zijn biologisch afbreekbaar waardoor het water makkelijker te hergebruiken is. De nieuwste technologieën zijn ook aangewezen aangezien zij spaarzamer werken.

De tuin

Ook in de tuin kan men water besparen. Gemiddeld gebruiken mensen 7% van hun water aan het onderhoud van de tuin. Men kan hier echter gemakkelijk op besparen. Men zou grijs water kunnen gebruiken om de tuin te besproeien, bijvoorbeeld door het aanbrengen van een regenton. Daarnaast kan men ook alleen plantensoorten planten die weinig water nodig hebben. De tuin behoudt daardoor wel haar groene looks, maar men bespaart wel heel wat water. ⁶¹

⁶¹ SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128

4. DEEL III: praktisch gedeelte

4.1. Inleiding

In dit deel wordt er bekeken wat de maatschappelijk werkers van het LOI precies kunnen doen om de asielzoekers bewuster laten om te gaan met nutsvoorzieningen. Om dit te bereiken zal er een project worden opgesteld om een gedragswijziging aan te brengen bij de bewoners. In dit deel zal er bekeken worden hoe dit project tot stand is gekomen, hoe deze gerealiseerd kan worden en wat de verwachtingen zijn van het project. Als laatste deel kan U de resultaten van het project bekijken.

4.2. Het doel

Het ligt voor de hand dat de asielzoekers geen structurele aanpassingen kunnen doen aan de woning. Dit zou de verantwoordelijkheid zijn van de verhuurder of van het OCMW. Wat moet er dan wel gebeuren? De bedoeling is om de asielzoekers bewuster te laten omgaan met hun dagelijkse energieconsumptie. Het doel is om asielzoekers hiervan bewust te maken dat dit geld kost, en dat ze hier beter rekening met kunnen houden. Nu betaalt het OCMW namelijk de rekeningen, maar vanaf dat ze positief krijgen dan moeten ze zelf hun rekeningen betalen. Geld besparen tijdens het verblijf in het LOI is hier geen doel op zich, maar zal een hopelijk gevolg zijn. Er moet dus een gedragswijziging komen t.a.v. hun energieconsumptie. De meeste asielzoekers vandaag in het LOI staan niet stil bij hun consumptie. Dit kan mogelijk dramatische gevolgen hebben in de toekomst, bijvoorbeeld een enorme schuldenlast.

4.3. Methodologisch kader

4.3.1. Interview

Er is geopteerd om een interview uit te voeren in plaats van een enquête omdat er een kwalitatief onderzoek zal worden gevoerd. Dit wil zeggen dat het interview als doel heeft om te achterhalen waarom er zoveel problemen zijn bij het nuttigen van energie.⁶²

Door middel van een kwalitatief onderzoek zal er dieper worden ingegaan op de leefwereld van de bewoner. Door middel van open vragen zal er een beeld worden geschetst van het land van herkomst van de bewoners en hoe er daar wordt omgegaan met energie. Van hieruit zal er dan bekeken worden wat er nodig is om het gedrag van de bewoners aan te passen.

⁶² THOELLEN, A., onderzoeksmethoden, PowerPointpresentatie, Hasselt, 2013, p24

Het is moeilijk in te schatten waar het gesprek naartoe zal gaan daarom is het handiger om een interview te gebruiken. Dit geeft de mogelijkheid om de vragen aan te passen aan het gesprek en om wat dieper in te gaan op de problematiek van het land van herkomst.

Door het interview wil men te weten komen of er specifieke problemen aan de basis liggen van het energieprobleem. Het is ook handig om de achtergrond van de verschillende culturen een beetje te kennen. Het doel van het interview is om een zicht te krijgen op het land van herkomst waar de bewoner vandaan komt. Er wordt gekeken naar het energieverbruik en de organisatie ervan in het land van herkomst. Door dit te bestuderen zullen er linken worden gevonden met het huidige gedrag van de bewoner.

4.3.1.1. Opstelling

De vragenlijst zal bijna uitsluitend bestaan uit open vragen aangezien er wordt gepeild naar het land van herkomst van de bewoner, en naar het gebruik van de verschillende soorten energie. Er is gekozen voor een semi - gestructureerde vragenlijst. Er zijn enkele vragen opgesteld die iedereen moet beantwoorden. Afhankelijk van het antwoord van de bewoner kan er afgeweken worden van de vragen. Dit gebeurt als de interviewer denkt dat dit nuttig kan zijn voor de daadwerkelijke les.⁶³

4.3.1.2. Doelgroep vaststellen

Antropologische studies tonen aan dat energieconsumptie vaak niet zo eenduidig en simpel is als meestal wordt gedacht. Wat voor ons in België evident gedrag lijkt, is vaak niet zo voor mensen uit een ander land of regio. Het is vaak de opvoeding van een persoon in een bepaalde regio die ervoor zorgt dat je bepaalde gedragingen vertoont. Iedereen gaat ervan uit dat zijn ideeën de juiste zijn en staan zelfs niet meer stil dat ook zij zijn gevormd door de cultuur waarin zij zijn opgevoed. Het is dan ook belangrijk om stil te staan bij de verschillende culturen van de bewoners omdat deze voor een groot deel het gedrag kunnen verklaren.

Een voorbeeld uit het onderzoek van Richard Wilk voor de universiteit van Indiana:

In Amerika wordt er gestreefd naar een gelijke temperatuur binnenshuis zowel tijdens de zomer als tijdens de winter. Hiervoor wordt er op een bepaalde manier energie geconsumeerd zodat het huis in de winter wordt verwarmd en in de zomer wordt gekoeld. Voor de Amerikanen lijkt dit dan ook de normaalste zaak. In bijvoorbeeld Japan en Zweden wordt dit echter met veel argwaan bekeken. In Zweden wordt er veel minder verwarmd en gekoeld, maar wordt er veel meer energie gestoken in het ventileren van de woning. In Japan wordt het huis tijdens de winter helemaal niet verwarmd. Deze verschillende manieren ontstaan uit verschillende culturen met hun eigen denkpatronen.

⁶³ THOELLEN, A., onderzoeksmethoden, PowerPointpresentatie, Hasselt, 2013, p24

De opvoeding is in principe een operante conditionering. Dit wil zeggen dat men bepaald gedrag aanmoedigt of uitdooft door middel van belonen of straffen. De bewoner heeft in zijn land van herkomst een bepaald gedrag gesteld dat voor die cultuur wenselijk was en werd hiervoor beloond. Door die beloning wordt zijn gedrag bevestigd waardoor hij dit gedrag steeds vaker gaat stellen. Het is daarom dat het gestelde gedrag, dat in België als fout wordt bestempeld, zo moeilijk te veranderen is. ^{64 65}

Om een bepaald gedrag te wijzigen moet je eerst begrijpen waarom het origineel gedrag wordt gesteld. Via het interview zal er daarom gepeild worden naar de culturele achtergronden per regio. Per regio zal er random 1 bewoner worden getrokken. Aan hem wordt gevraagd of hij wil deelnemen aan het interview. De resultaten zullen een blik geven in de cultuur van de regio waardoor we beter zullen begrijpen waarom het negatieve gedrag wordt gesteld. Deze informatie kan dan gebruikt worden tijdens het project om de bewoners het nieuwe gedrag aan te leren. De informatie kan onder meer gebruikt worden om de nieuwe informatie aan te linken in het werkgeheugen. Meer hierover in het volgende gedeelte. ⁶⁶

4.3.2. Het project

4.3.2.1. Maatzorg

De keuze om een interview uit te voeren en geen algemeen project uit te werken heeft alles te maken met zorg op maat. Het interview zorgt ervoor dat de noden en problemen van de bewoners naar boven komen, waardoor men hiermee rekening kan houden. Het project zal dan veel nuttiger zijn voor de bewoners, omdat het project wordt afgestemd op de noden van de bewoners. Het betekent dan ook dat als er een nieuwe bewoner uit een nieuwe regio naar het LOI komt er opnieuw een interview moet worden afgenomen. Werken op maat van de bewoner zorgt voor een maximale gegevensoverdracht en zal ervoor zorgen dat de bewoners meer interesse vertonen in het aanleren van de nieuwe vaardigheden. ⁶⁷

4.3.2.2. DUPLO

Naast een inhoudelijke zorg op maat moet er ook een praktische zorg op maat worden gecreëerd. Het belangrijkste punt om mee rekening te houden is het feit dat de bewoners vaak niet één van de landstalen beheersen. Het is dan ook nuttig om hier op voorhand bij stil te staan. In het werkveld bestaan er verschillende methodieken om te werken met taalarme mensen.

⁶⁴ WILK. R.(z.d.), culture and energy consumption, PDF, universiteit Indiana, geraadpleegd via http://www.academia.edu/152178/Culture_and_Energy_Consumption

⁶⁵ STRAUS, S., Cultures of energy, Left coast press inc., Walnut Creek, 2013, p 82

⁶⁶ THOELEN, A., onderzoeksmethoden, PowerPointpresentatie, Hasselt, 2013, p24

⁶⁷ VLAEMINCK, H., Social casework in de 21ste eeuw, Kluwer, Mechelen, 2010, p305

De DUPLO methodiek gecreëerd door Marleen Diekman is hierbij het meest opmerkelijke. Zij heeft met haar methodiek verregaande hulpverlening tot stand gebracht tijdens haar werk in Bosnië en Sierra-Leone. De methodiek is daarom zeer gekend en wordt ook in ons land gebruikt. Onder andere om met kinderen over bepaalde problematieken te kunnen praten.

Marleen Diekman was een psychologe die ook aan traumahulpverlening deed in onder andere Bosnië en Sierra-Leone. Communicatie was hierbij noodzakelijk. Zij stelde vast dat het moeilijk was om een goede hulpverlening op te zetten als de mensen een andere taal spraken. Om die reden creëerde ze een “universele taal”. Door middel van visualisaties kon zij communiceren met personen die een andere taal spraken. Ze liet het initiatief over aan de hulpvrager. Hij mocht zijn situatie proberen te visualiseren via poppetjes en andere voorwerpen om zo zijn verhaal duidelijk te maken en tot bepaalde inzichten te komen.⁶⁸

Binnen het project wordt er daarom ook veel nadruk gelegd op het visuele element. Er wordt dan ook gekeken naar de aanpak van Marleen Diekman. Het is niet de bedoeling dat er veel wordt uitgelegd en dat er via moeilijke begrippen een verhaal wordt verteld. De bedoeling van het project is om via pictogrammen en het uitbeelden van gedragingen tot inzichten te komen. Het is daarbij belangrijk dat de bewoners zelf aan slag gaan met de pictogrammen en zelf de bijbehorende bewegingen uitvoeren.

4.3.2.3. Gedragwijziging

Om een gedragwijziging te bekomen moet er op een goede manier nieuw gedrag worden aangeleerd. Aan de basis van het project ligt de psychologische theorie om informatie te gebruiken en te kunnen toepassen, dat men 3 stadia moet doorlopen.

1. Sensorisch geheugen

Dit is het geheugen waarbij er geen informatie wordt opgeslagen. Dit is wel de plek waar alle prikkels binnenkomen. Bijvoorbeeld wanneer de bewoners de pictogrammen bekijken met de bijbehorende uitleg. Dit geheugen zal de belangrijke prikkels scheiden van de onbelangrijke prikkels en zal daarna de belangrijke prikkels coderen en doorsturen naar het werkgeheugen. Het is belangrijk om verschillende soorten van prikkels te geven omdat elk zintuig een zelfstandige savefunctie heeft.

In het project wordt er dan ook op gelet dat er verschillende soorten prikkels aanwezig zijn tijdens de presentatie.

⁶⁸ NOELMANS, N. (2013), workshop DUPLO, PowerPoint presentatie, p 18 EN
Leerschool voor contextuele hulpverlening (z.d.), Marleen Diekman, PDF, geraadpleegd via
<http://www.lerenoverleven.org/bijdragen/een-taal-erbij-Marleen-Diekmann.pdf>

Er zal tijdens het project een gezonde mix aanwezig zijn van visuele, auditieve en motorische prikkels. Hier speelt ook de gedachtegang van de DUPLO methodiek een belangrijke rol.

Voorbeeld:

De bewoners krijgen een beknopte uitleg (auditieve prikkel) waarom ze de stekkers moeten uittrekken bij stopcontacten en wat het gewenste gedrag is. Hierbij krijgen zij elk het bijbehorende pictogram te zien (visuele prikkel). Zij moeten dan in een simulatie zelf laten zien wat de bedoeling is en deze ook uitvoeren (motorische prikkel).

2. Werkgeheugen

De prikkels die door het sensorisch geheugen belangrijk worden geacht, worden doorgestuurd naar het werkgeheugen. Het werkgeheugen zal de nieuwe informatie proberen te koppelen aan informatie die al aanwezig is in het lange termijn geheugen. Dit wordt ook wel het elaboratieproces genoemd en zorgt ervoor dat het makkelijker wordt om informatie te onthouden. Hier begint de inhoudelijke zorg op maat een rol te spelen. Door rekening te houden met de achtergrond van de bewoners zal er sneller een verbinding worden gecreëerd tussen de nieuwe informatie en de aanwezige informatie.

Het werkgeheugen is echter beperkt in zijn handelen. Niet alle informatie in het werkgeheugen wordt automatisch opgeslagen in het lange termijngeheugen. 2 tips kunnen dit proces wel vergemakkelijken. Hoe meer deeltjes van informatie men kan verbinden met elkaar hoe makkelijker het is om het te onthouden. Dit noemt men het creëren van een geheugenspoor.

Voorbeeld:

De bewoner krijgt uitleg over het stopcontact. Hij kan hieraan een beeld linken van hoe een stopcontact en het bijbehorende pictogram eruit ziet. Hij kan daarnaast door de simulatie een motorische handeling linken aan het geheugenspoor. Dit spoor gaat men dan linken aan informatie die al aanwezig was zoals eerdere ervaringen.

Een uitgebreid geheugenspoor zal makkelijker kunnen worden overgezet naar het lange termijn geheugen dan dat er gewoon uitleg wordt gegeven en dat er daarna niets meer mee wordt gedaan.

Een 2^{de} tip is herhaling. Als men steeds dezelfde informatie moet ophalen wordt het voor de hersenen steeds gemakkelijker om dit uit te voeren. Aangezien dat het project eenmalig is zal er een herhalingsfunctie in de huizen van de bewoners worden aangebracht.

3. Het lange termijn geheugen

Het werkgeheugen zal belangrijke informatie daarna doorsturen naar het lange termijn geheugen. Het lange termijn geheugen wordt geacht een eindeloze capaciteit te hebben. Alle informatie die wordt doorgestuurd door het werkgeheugen wordt hier opgeslagen. De bewoner kan in principe op elk moment de informatie terug opvragen. De aangeleerde informatie zal dan ook te allen tijde gebruikt kunnen worden door de bewoners.⁶⁹

4.4. Verwezenlijking

Om deze gedragswijziging zo goed mogelijk te bekomen, zal er een project worden opgesteld in verschillende fasen.

4.4.1. Fase I: probleem achterhalen bij het LOI

Om een duidelijker zicht te krijgen op het probleem moet er achterhaald worden waar de grootste problemen zich stellen. Eens de grootste problemen zichtbaar zijn, dan kan men beginnen werken naar een oplossing. Het grootste probleem waar men mee kampt, is dat de asielzoekers veel te laks zijn in hun verbruik van energie. De grootste vastgestelde problemen zijn:

- Elektronische apparaten aan laten staan terwijl ze niet aanwezig zijn.
- Lichten laten branden terwijl er niemand in de woonst aanwezig is.
- Trekken geen stopcontacten uit wanneer ze deze niet meer gebruiken.
- De temperatuur van de verwarming staat veel te hoog, en wordt niet lager gezet als er niemand thuis is. Daarbovenop laten ze de ramen steeds openstaan.
- Ze laten te lang de kraan openstaan waardoor water verspild wordt.

4.4.2. Fase II: interview

Het verhaal heeft altijd 2 kanten. Het is daarom belangrijk om ook de kant van de bewoners te kennen voordat je probeert een gedragswijziging aan te brengen. Door het interview wil men te weten komen of er specifieke problemen aan de basis liggen van het energieprobleem. Het is ook handig om de achtergrond van de verschillende culturen een beetje te kennen. Hierdoor kan men beter inspelen op de behoeften van de bewoners.

De doelgroep is 1 persoon per regio. Een voorbeeld van een regio is het Midden – Oosten. Van de personen die uit deze regio komen, zal er random een persoon worden getrokken om het interview bij af te nemen.

Het interview heeft als bedoeling om een achtergrond en beeld te geven van de omgeving waar de bewoners zijn opgegroeid.

⁶⁹ Wetenschap (2013), Werking van het geheugen, geraadpleegd via <http://wetenschap.infonu.nl> EN

Er zal echter alleen worden gekeken naar het energie gedeelte van het leven en niet het algemene leven. De vragen over het verleden van de bewoner kunnen in het interview dan worden gelinkt aan de huidige situatie.

Het interview bestaat uit de volgende delen:

1. Algemene vragen

Het begin van het interview zal bestaan uit enkele basisvragen die nog niets te maken hebben met energie. Vragen hierin zijn: wat is het land van herkomst van de bewoner?, wat was/is de gezinssituatie?, hoe was de structuur in het land van herkomst?, enzovoort. Dit heeft als bedoeling om de achtergrond iets beter te kennen voor men aan het specifieke gedeelte begint. De vragen rond energie zullen worden opgesplitst in 3 delen namelijk water, verwarming en elektriciteit.

2. Vragen omtrent energieverbruik

Dit deel zal nog eens verder worden onderverdeeld in 3 delen, namelijk vragen over water, verwarming en elektriciteit. Tijdens elk deeltje zal er worden gepeild naar:

- de infrastructuur van het land van herkomst qua energie.
- Hoe de energiesoorten tot bij de mensen zijn geraakt en welke moeilijkheden kosten hier mee gepaard gaan.
- De gebruiken van de mensen in het land van herkomst qua het verbruik van energie.
- Verschillen of gelijkenissen met het energienetwerk in België.
- Het gestelde gedrag in België in verband brengen met het gedrag in het land van herkomst.

3. afronding

In dit laatste deeltje wordt de bewoner bedankt voor zijn medewerking aan dit interview en wordt er aan hem gevraagd of hij opmerkingen heeft. Er wordt ook nog gevraagd of hij in de toekomst iets nodig heeft om zijn energieverbruik beter te reguleren, en of hij bijkomende informatie nodig heeft.

De achterhaalde informatie zal worden gebruikt in fase III om een gericht project op te stellen naar de bewoners toe. Als men weet waar de problemen zich voordoen kan men ook gericht werken om dit probleem op te lossen. Het interview zal als bijlage worden bijgevoegd.

4.4.3. Fase III: didactisch model

Nu men de probleemsituatie en de culturele achtergrond van de bewoners beter begrijpt, is het tijd om te werken aan de gedragswijziging. Het is de bedoeling om een korte maar intensieve les te organiseren voor de bewoners. De les mag niet te lang duren. Dit om er voor te zorgen dat de aandacht niet te veel verdwijnt en dat men niet teveel vergeet van wat er verteld is. De les zal ongeveer 45 minuten duren tot maximum 1 uur afhankelijk van de inbreng van de bewoners zelf.

De les moet ook laagdrempelig zijn. Dit wil zeggen dat de taal niet te moeilijk mag zijn, omdat de taal een struikelblok kan zijn. Indien de taal te moeilijk is, zullen ze niet goed kunnen volgen wat er precies verteld wordt. Om dit te voorkomen zal er tijdens de les vooral gewerkt worden met pictogrammen en praktische voorbeelden. Dit zowel om het visueel geheugen te stimuleren als talige struikelblokken zoveel mogelijk te vermijden tijdens de les. Natuurlijk zullen er wel dingen uitgelegd moeten worden, maar daar kan men niet omheen.

De les zelf zal bestaan uit 4 delen:

1. Algemene inleiding (10 minuten)

Bij het begin van de les zal er worden uitgelegd waarom de bewoners deze les moeten volgen en wat de bedoeling is van die les. Er zal ook worden uitgelegd aan de bewoners wat er van hen verwacht wordt gedurende deze les en in de toekomst. Vragen en/of opmerkingen van de groep kunnen hier aan bod komen.

2. Zuiniger omgaan met energie (20 minuten)

In het tweede deel zal het daadwerkelijk energieverbruik aan bod komen. Tijdens dit deel zullen alle pictogrammen aan bod komen en zal er uitleg gegeven worden over het wat en waarom. De bewoners moeten hier zelf actief aan deelnemen aangezien er voornamelijk gebruik zal worden gemaakt van de pictogrammen en simulaties. De lesbundel zal in bijlage worden bijgevoegd. Hier wordt tevens uitgelegd wat de bedoeling is van de pictogrammen en de checklist. Er wordt ook duidelijk vermeldt wat er verwacht wordt van de bewoners als zij terug naar huis gaan. Verdere uitleg hierover bevindt zich in fase IV.

3. Budgettering (10 minuten)

Het achterliggend doel van het project is om de bewoners duidelijk te maken dat energie veel geld kost. Als de bewoners alleen gaan wonen, zullen zij zelf moeten opdraaien voor deze kosten. Het is dan ook belangrijk om stil te staan bij de budgettering. Door middel van een praktisch voorbeeld zal er een fictief maandloon met maandelijkse kosten worden gecreëerd.

Door dit beeld moeten de bewoners bewust worden dat er veel kosten verbonden zijn met het zelfstandig wonen in België. Ook hier wordt een actieve deelname van de bewoners vereist.

4. Afronding (10 minuten)

Hier wordt nog eens kort herhaald wat de verwachtingen zijn naar de bewoners toe. Er wordt daarna ruimte gelaten voor eventuele vragen of opmerkingen van de bewoners. Zowel naar elkaar als naar de lesgever.

4.4.4. Fase IV: herhaling in het huis

Om informatie te onthouden en geheugensporen te creëren, is het belangrijk om herhaling in te voegen in het leerproces. Aangezien men niet 24 op 24 in het huis aanwezig kan zijn om de bewoners te wijzen op mogelijke fouten, is er geopteerd om pictogrammen aan te brengen in de huizen van de bewoners.

Het zullen dezelfde pictogrammen zijn die ook tijdens de les worden gebruikt. Dit om herhaling en herkenning bij de bewoners te bevorderen. De pictogrammen zullen bij de bijbehorende objecten worden gehangen.

Voorbeeld:

In de huizen van de bewoners zal er boven elk stopcontact een pictogram worden gehangen in een opvallende kleur. In dit geval zal het groene pictogram gebruikt worden. Bij het zien van het pictogram zal er terug een link worden gelegd naar de uitleg en oefening rond stopcontacten, waardoor de bewoner sneller geneigd gaat zijn om de stekker uit het stopcontact te trekken.

Op deze wijze zullen alle problemen in de huizen een pictogram krijgen waardoor er een optimale herhaling wordt gecreëerd. Alle pictogrammen zullen worden gelamineerd en stevig worden vastgeplakt aan de muur. Dit zal ervoor zorgen dat de pictogrammen lang zullen meegaan voordat ze aan vervanging toe zijn.

Naast de pictogrammen bij de objecten zelf zal er bij elke voordeur nog een grote checklist worden opgehangen in A3 formaat. Op deze checklist zullen alle pictogrammen worden afgebeeld samen met een korte betekenis van die pictogram in 4 talen. De 4 talen zijn Nederlands, Frans, Engels en Duits. Dit zal dienen als een laatste herinnering voor de bewoner voordat ze het huis verlaten. Alle bewoners zullen tijdens de les de opdracht krijgen om telkens wanneer zij het huis verlaten deze checklist vlug te overlopen.

Voorbeeld:

Een bewoner besluit om naar de winkel te gaan. Bij het wandelen naar de voordeur merkt hij echter niet dat hij het licht heeft laten branden in de woonkamer. Ook het bijbehorende pictogram voor de lichtknop heeft hij niet opgemerkt. Bij het openen van de voordeur zal hij de checklist zien hangen. Hij overloopt deze in zijn gedachten en ziet daarbij het pictogram de lichtknop. Hij weet nu weer dat hij vergeten is om het licht uit te doen in de woonkamer en gaat deze vlug uitdoen.

Door zowel pictogrammen te plaatsen bij de objecten als een checklist aan te brengen bij de voordeur creëer je een dubbele failsafe. Dit zorgt ervoor dat de bewoners minder snel hun taken omtrent energie gaan vergeten. Ook de checklist zal gelamineerd worden en stevig bevestigd worden aan de muur. Dit zal de duurzaamheid van de checklist ten goede komen.

4.4.5. Fase V: controle

Na het afronden van het project is het belangrijk om het gedrag van de bewoners in het oog te houden. De maatschappelijk assistent van het LOI voert elke week een controle van de huizen uit om te kijken of deze nog in goede staat verkeren. Naast deze taak zal de maatschappelijk assistent vanaf nu ook elke week de aspecten rond energieverbruik in het oog moeten houden. Wanneer de maatschappelijk assistent een inbreuk vaststelt dan zal hij de bewoner aanspreken. Hij zal hierbij aan de bewoner vertellen wat de inbreuk is en waarom dit een inbreuk is. De maatschappelijk assistent zal hierbij steeds het juiste pictogram hanteren. Dit om het visuele aspect ook steeds te betrekken in het verhaal.

Voorbeeld:

Wanneer de maatschappelijk assistent tijdens één van zijn controles merkt dat de verwarming op 26 graden staat dan zal hij de bewoners hierover aanspreken. Hij vertelt dan dat de verwarming op 20 of maximaal 21 graden moet staan en zegt ook waarom dit zo moet zijn. Hij zal hierbij het rode pictogram (pictogram voor verwarming) duidelijk tijdens zijn verhaal laten zien. Door de mondelinge herhaling en het betrekken van het visuele aspect zal deze fout zich in de toekomst niet meer voordoen.

4.5. Verwachtingen en controle

4.5.1. verwachtingen

Er wordt een verbetering verwacht van het gebruik van de verschillende soorten van energie. Er worden echter geen mirakels verwacht. Er wordt met andere woorden dus niet verwacht dat er in de toekomst geen enkele inbreuk meer gaat zijn. Het kan altijd zijn dat iemand een fout maakt of door een vergetelheid bijvoorbeeld het licht laat branden.

De bedoeling is wel om de inbreuken zoveel mogelijk te verminderen en de bewoners ook bij te brengen waarom het belangrijk is om deze inbreuken te verminderen.

Er wordt verwacht dat de bewoners die een positieve beslissing krijgen in de toekomst veel minder moeilijkheden gaan hebben met hun budgettering. Veel erkende vluchtelingen komen in de problemen met hun budgettering omdat ze niet ten volle beseffen wat voor kosten het individuele leven met zich meebrengt. Door middel van het project probeert men dit probleem te counteren.

4.5.2. Controle

Om te kijken of het project heeft gewerkt moet er elke week een controle worden uitgevoerd. Deze is ook beschreven in fase V. Door deze wekelijkse controles kan men dan afleiden of het project zijn doel heeft bereikt en of verder onderzoek noodzakelijk is. In geval het project onvoldoende blijkt te zijn, moet er gepeild worden bij de bewoners waarom het project niet heeft geholpen. Mochten er problemen zijn dan kan men op korte termijn nog bijsturen of eventueel een tweede les inplannen.

Op langere termijn is er ook een controle mogelijk. De Maatschappelijk werker kan via de jaarafrekeningen te weten komen wat het verbruik is. Doordat de bewoners bewuster omgaan met energie zal ook het verbruik dalen. Dit kan men zwart op wit aantonen door middel van de jaarafrekening.

4.6. Resultaten

4.6.1. Het interview

Door het uitvoeren van de interviews werd het duidelijk dat er veel verschillen zijn tussen de Belgische cultuur en de buitenlandse culturen. Deze verschillen hebben tal van oorzaken:

1. Klimatologische verschillen: uit de interviews kwam vaak terug dat er in het land van herkomst geen verwarming aanwezig is omdat de temperaturen in deze landen gemiddeld veel hoger zijn dan bij ons.
2. Verschil in infrastructuur: wegens technische redenen zijn er in sommige regio's niet voldoende middelen om energie te leveren. In de Afrikaanse regio's en het midden – Oosten zijn er bijvoorbeeld periodes waarin er geen elektriciteit is. Mensen passen zich dus aan, aan de technologische omstandigheden.

3. Verschillen in de samenleving: het hangt af van de omgeving, hoe je omgaat met energie. bijvoorbeeld in de Afrikaanse regio's zijn er dorpen waarbij er alleen gemeenschappelijke watervoorziening is. De bewoners stemmen hun gedrag hierop af.
4. Evolutie van het land: sommige landen staan qua infrastructuur nog niet even ver als in België. Dit komt ook doordat de evolutie in die landen niet altijd vlot verloopt. Door corruptie binnen de overheid wordt er niet altijd voldoende gefinancierd.

De samenleving probeert zich dus aan te passen aan de omstandigheden waarin zij leven. Zij zijn er bijvoorbeeld op voorzien dat de elektriciteit uitvalt op bepaalde uren, of dat zij alleen water kunnen gaan halen bij een gemeenschappelijke bron.

Doordat er verschillen zijn tussen de culturen, bestaan er ook verschillen tussen ons handelen. Dit leidt dan ook tot de problematiek omtrent energiezuinig leven. Wij bekijken de situatie vanuit het Belgisch standpunt en staan hierbij niet stil dat het in de rest van de wereld het er misschien anders aan toe gaat. Wij verwachten van mensen dat zij bepaalde gedragingen direct stellen terwijl zij nooit geleerd hebben dat dit zo hoort. Het is dan ook belangrijk om hierbij stil te staan.

Een veel voorkomend voorbeeld:

Bij het interview en ook tijdens de les kwam naar boven dat er in de meeste regio's geen verwarming aanwezig is. Als het al aanwezig is, dan wordt het niet vaak gebruikt. Wanneer de asielzoekers dan in België terecht komen, hebben zij weinig tot geen idee wat verwarming is en hoe deze gebruikt moet worden. Door deze onwetendheid komen er dan ook vele problemen voort. Het is dan ook belangrijk dat er wordt uitgelegd hoe de verwarming werkt en hoe ermee moet worden omgegaan.

Het is dan ook belangrijk om met de bewoners van nul te beginnen en zo op te bouwen naar het gedrag dat wij willen dat er wordt gesteld.

Tegelijkertijd biedt dit interview ook interessante vooruitzichten. De interviews laten zien dat door verschillende culturen er verschillende gedragingen kunnen optreden. Daarnaast laat het echter ook zien dat er nog andere, meer individuele elementen, een rol spelen. Zo zal onder andere de opvoeding, het financiële aspect en de omgeving een rol spelen in het stellen van een bepaald gedrag. In de toekomst is het dan ook interessant om hier dieper op in te gaan.

4.6.2. Het project

Op korte termijn lijkt het project een invloed gehad te hebben op het gedrag van de bewoners die aanwezig waren. Elke week moeten er nu controles worden gedaan in de huizen van de bewoners om eventuele inbreuken vast te stellen. Alleen zo kan men zeker weten of het project juist is overgekomen en of hun gedrag op een blijvende manier is gewijzigd.

In de eerste week van het project lijkt het effect te hebben gehad. In een woning waar normaal altijd het ganglicht brand, stelden we nu geen inbreuk meer vast. Het probleem is echter niet compleet weggewerkt. Kleine vergetelheidjes kunnen gebeuren. Zo stelde ik bij bewoner T. vast dat zijn oplader nog inzat terwijl zijn GSM niet aangesloten was. Het volstaat nu wel om gewoon te zeggen “ wat is dat?” om hem eraan te herinneren dat dit niet zo hoort. Het is dan ook belangrijk dat de bewoners verbaal nog een keer aangesproken worden wanneer er een inbreuk wordt vastgesteld. Het is dan de bedoeling om terug even kort te overlopen wat het pictogram betekende om hem er terug aan te herinneren. Door deze herhaling op continue wijze door te voeren zullen de inbreuken na verloop van tijd verminderen.

Op lange termijn is het nog onzeker wat het resultaat zal zijn van dit project. Het kan altijd zijn dat er een terugval is naarmate de tijd verstrijkt. Dit kan doordat de prikkels van het visueel materiaal minder effect hebben na een tijd of doordat er op snel tempo steeds nieuwe bewoners aankomen. Door middel van mondelinge herhaling wordt er gehoopt om deze terugval op te vangen bij de bestaande bewoners. Mochten er op snel tempo steeds nieuwe bewoners bijkomen en oude vertrekken, dan is het aangeraden om de les nog een keer te herhalen om ook bij de nieuwe bewoners het proces op gang te brengen.

5. Deel IV: kritische kijk

5.1. Algemeen

In dit deel zal er een kritische blik worden geworpen op de organisatie van het LOI, het bredere werkveld en natuurlijk ook op het project zelf. Er zal gekeken worden wat goed ging, maar ook wat er beter kan naar de toekomst toe. Met het project is het startschot gegeven voor het uitwerken van een groter veranderend geheel.

5.2. De organisatie van het werkveld

5.2.1. Het oude VS het nieuwe systeem

Vandaag de dag moeten alle asielzoekers eerst 4 maanden verblijven in een centrum voordat ze naar een LOI kunnen verhuizen. In de nabije toekomst kan dit echter veranderen. Bij de LOI vergadering van 25 februari heeft Fedasil de hervorming van het landschap uitgelegd.

De bedoeling is dat de 4 maanden wachttijd zal worden afgeschaft. De asielzoekers zullen direct na hun aankomst in België een woning binnen het LOI toegewezen krijgen. Dit zal een hele verschuiving in het landschap teweegbrengen.

Op dit moment leren de asielzoekers de beginselen in de centra. Zij leren in de centra het dagelijks leven kennen zodat tegen dat ze bij het LOI aankomen, ze al over enkele vaardigheden beschikken. Ze leren ook langzaam het Belgische leven kennen voordat ze in een individuele opvang worden geplaatst.

5.2.2. Voor- en nadelen

5.2.2.1. Het nieuwe systeem

Beide systemen hebben hun voor- en nadelen. Zo zal het nieuwe systeem voordeliger zijn voor de asielzoekers aangezien ze van het begin tot het einde van hun asielprocedure op 1 plaats kunnen verblijven. Het grote nadeel ligt hier bij de maatschappelijk werker van het LOI. De werklast voor de maatschappelijk werker zal hier veel hoger liggen omdat hij intensiever moet bezig zijn met de asielzoekers. De maatschappelijk werker zal de asielzoekers veel meer moeten benaderen als opvoeder en ervoor zorgen dat ze het dagelijkse leven gewoon geraken.

5.2.2.2. Het oude systeem

Het oude systeem heeft als voordeel dat het minder intensief is voor de maatschappelijk werker van het LOI. De asielzoekers krijgen al een basis aangeleerd waardoor een overgang naar een individuele opvang wordt vergemakkelijkt. Het nadeel is echter dat de asielzoeker meerdere keren moet aanpassen aan een nieuwe omgeving. Hij zal ook in verschillende structuren moeten werken. dit kan stressvol en belemmerend werken voor de asielzoeker.

5.2.2.3. Eigen mening

Het nieuwe systeem lijkt mij op lange termijn beter te zijn omdat de maatschappelijk werker op een langere termijn kan werken met de asielzoekers. In het huidige systeem heeft de maatschappelijk werker van het LOI niet veel tijd om met de asielzoekers te werken. Gemiddeld verblijft een asielzoeker doorgestuurd uit een centrum 2 tot 3 maanden in het LOI. In het nieuwe systeem kan er dus intensiever en op een langere termijn worden gewerkt. Op voorwaarde dat er voldoende mankracht kan worden vrijgemaakt om aan deze hulpverlening te voldoen.

5.3. Integratie van het project binnen het LOI

Ik ben van mening dat het opvoedend aspect een plaats moet hebben binnen het LOI en daar dus ook ruimte voor moet krijgen. Ongeacht welk systeem er zal worden gebruikt in de toekomst. Bij het nieuwe systeem zal er wel meer behoefte zijn naar een opvoedingstraject dan bij het oude systeem.

5.3.1. Integratie van een opvoedingstraject

Zoals eerder vermeldt moet er wel de ruimte en de mankracht zijn om dit de verwezenlijken. Dit lijkt me niet altijd evident aangezien de maatschappelijk assistent nu al een hoge werkdruk kent. Het initiatief zou dan ook vanuit het management moeten komen. Dit is echter in de huidige tijd ook geen evidentie aangezien er overal moet bespaard worden.

Naar mijn mening is dit project een ideale opstap naar het uitwerken van een compleet opvoedingstraject, maar dan voor alle aspecten van het dagelijks leven. Men kan met dezelfde principes van het energieproject ook voor de andere aspecten een lesbundel uitwerken. Bijvoorbeeld over het sorteren van vuilnis, het omgaan met geld, hoe het huis te onderhouden, enzovoort.

Zeker bij het nieuwe systeem zou een lestraject zijn vruchten afwerpen. In een ideale wereld zou er dan wekelijks of tweewekelijks een lesuur worden gehouden waarbij de aspecten van het dagelijks leven aan bod komen. Desnoods niet in de vorm die ik nu heb gebracht.

Ik ben echter wel van mening dat de meeste asielzoekers wel zo een opvoedende functie nodig hebben. Anders zullen ze het tijdens hun verblijf in het LOI niet leren en zal dit ook gevolgen hebben voor hun leven na de erkenning van de vluchtelingenstatus.

5.4. Kritische blik op het project

5.4.1. Het interview

De interviews zijn goed verlopen al had ik graag wat meer variëteit gehad binnen de regio's. Dit kan echter niet gestuurd worden, omdat het over personen gaat in bepaalde probleemgebieden.

Ik heb echter wel gemerkt dat hoewel een studie van de culturen voldoende is om te begrijpen waar bepaald gedrag vandaan komt, men nog veel dieper kan gaan. Naast de invloed van cultuur op iemand zijn gedrag zijn er ook nog tal van persoonlijke factoren die maken dat een bepaald gedrag wordt gesteld. Bijvoorbeeld: opvoeding, leefomstandigheden, biologische aspecten ... Al deze aspecten samen zorgen ervoor dat een bepaald gedrag tot stand komt. In een ideale wereld zou van elke asielzoeker een profiel gemaakt moeten worden waardoor er voor iedereen een individueel traject kan worden opgesteld. Dit zou de gedragswijziging nog dieper en effectiever maken aangezien men op het innerlijke van de persoon gaat werken. Dit is echter zeer intensief en zou een grote werklast met zich meebrengen. Bovendien willen misschien niet alle asielzoekers meewerken aan dit project.

Ik wil wel nog benadrukken dat een studie van de culturen voldoende is om een effectieve gedragswijziging te bekomen. Alleen zal men meer moeite moeten doen om het uiteindelijke resultaat te bekomen.

De interviews hebben wel een indruk bij mij achtergelaten. Ik had op voorhand wel gedacht dat er verschillen zouden zijn tussen onze cultuur en die van andere landen. Ik kon me echter niet goed inbeelden wat deze zouden zijn. Om dan te horen hoe sommige mensen dagelijks moeten leven klinkt heel vreemd. Dit komt omdat je gewoon wordt aan je eigen levensstandaard en dan wordt er verwacht dat iedereen zo leeft. Ik heb nu even kunnen stilstaan bij het feit dat dit niet zo is, en dat veel mensen het met veel minder moeten doen. Het is nuttig om even stil te staan bij dit feit. Om je eigen leven te relativieren.

5.4.2. Het lespakket

Over het algemeen zijn de lessen wel goed verlopen. De eerste les was er niet zoveel respons en dat vond ik wel jammer. Ik heb de week erna iedereen nog eens uitgenodigd en toen was de respons veel beter. Degenen die aanwezig waren bij de les hebben goed meegewerkt of toch geprobeerd.

Door hun beperkt taalgebruik konden ze niet altijd goed herhalen wat ik te zeggen had, maar ze konden de essentie er wel uithalen en dat is het belangrijkste. Het is alleen jammer dat ik niet de volledige 100% van de bewoners heb kunnen bereiken, ondanks de meerdere waarschuwingen en uitnodigingen. Van de 21 bewoners zijn er 4 niet geweest naar de les. Dit door variërende omstandigheden. ik ga proberen hen nog op te pikken via een individueel les gesprek. Dit zou normaal even effectief zijn maar het is jammer dat zij het groepsgebeuren dan missen.

Wat ik in de toekomst wel zou veranderen is de grootte van de groep. Ik zou de groep in kleinere groepen opdelen. Het wordt hierdoor toch wat gemakkelijker om interactief te werken, omdat je dan meer aandacht kan hebben voor de persoon. Nu is de les tweemaal uitgevoerd voor min of meer het volledige bewonersaantal. Bij het indelen in groepen moet er ook rekening worden gehouden met de taal van de bewoners. Het lijkt me gemakkelijker om de groep in te delen per taalbeheersing. Zo kan je per groep gericht te werk gaan.

5.4.2.1. Hiaten in het lespakket

Bij het reflecteren over hoe het project is gegaan zijn er wel enkele dingen naar boven gekomen die eigenlijk binnen het project ontbreken. Ze worden in dit deel kort toegelicht zodat ze in de toekomst toch nog geïmplementeerd kunnen worden.

- *Motivering op langere termijn*

Er is wel een motivering ingebouwd in het project in de zin van je moet dit doen omdat het je anders een financieel kater kan bezorgen. Er is echter niet stilgestaan bij een concrete motivatie. Daarom zou er worden gewerkt met de theorie van de operante conditionering. Door middel van belonen zou men proberen om het gedrag te bekrachtigen.

Concreet zou dit willen zeggen dat de maatschappelijk werker een lijst zal maken die hij op kantoor kan bijhouden of in het huis kan ophangen. Bij elke controle kan erop aangeduid worden of er inbreuken waren of niet. Wanneer er geen inbreuken zijn krijgen de asielzoekers bijvoorbeeld een smiley. Na 5 of 10 smileys kunnen ze deze inwisselen voor een beloning die het gedrag moet bekrachtigen.

Men zou bijvoorbeeld een uitstap kunnen voorzien, een extra financiële beloning of een materieel cadeau. Dit zal de bewoners motiveren om extra hun best te doen.

- *Afscheidsbundel met tips en herhaling*

Wanneer de asielzoekers het LOI mogen verlaten, zouden ze een bundel meekrijgen waarin alles rond energie nog eens wordt uitgelegd. Er zouden dan tips instaan zoals waarom energie besparen en hoe.

In principe nog eens kort de gegevens dat in de les ook aan bod zijn gekomen. Op het einde van de bundel zouden ook alle energiebedrijven vermeldt staan en ook de mogelijkheid om de V-test te doen in hun nieuwe woning.

5.4.3. Eigen mening

Ik ben ervan overtuigd dat het project zijn effect zal hebben op de bewoners. Afgaande op de goede respons van de bewoners tijdens de les, heb ik er alle vertrouwen in. Ik heb de verantwoordelijkheid nu bij de bewoners geplaatst. Zij moeten nu laten zien dat ze het begrepen hebben en de taken uitvoeren die ze hebben gekregen. De directe respons na het project was positief, maar ik vraag mij af hoe het verder zal evalueren op langere termijn. Ik heb de nadruk gelegd op de financiële kant van het verhaal, en dat het voor hen zeker ook nuttig is wanneer zij later alleen gaan wonen. Zij hebben nu de kans gekregen om zich te bewijzen en ik hoop dat ze deze ook nemen. Bij de meeste bewoners had ik echter wel een goed gevoel.

Voor mij persoonlijk was dit het moeilijkste stuk tijdens het project. Ik voel mij minder zeker als ik voor een groep moet staan en moet lesgeven. Ik was dan ook zenuwachtig om deze les te geven. Na de eerste les was ik dan ook teleurgesteld dat er zo goed als geen respons was van de bewoners. Er waren er maar een paar komen opdagen. Deze hebben wel goed meegewerkt. Ik was teleurgesteld en daardoor werd ik ook zenuwachtiger om de les te geven, omdat ik mij nog meer onzeker voelde. Ik was dan ook blij dat tijdens de 2^{de} les zo goed als iedereen aanwezig was. Ik was daardoor toch wat gerustgesteld en de 2^{de} les ging dan ook een pak beter dan de 1^{ste}. Ik ga hier niet om liegen. Ik ben blij dat dit onderdeel is afgerond. Ik heb wel mijn uiterste best gedaan om de informatie zo goed mogelijk over te brengen.

Ik hoop nu dat ze de boodschap hebben begrepen, en dat ze deze kans grijpen om beter te doen. Ze beseffen nu dat dit ook voor hun eigen goed is. Ik hoop dat ze zich daardoor meer gaan inzetten. Eventueel kan er nadien nog een beloningselement aan toegevoegd worden.

6. Besluit

Bij het begin van dit eindwerk was er het doel gesteld om de bewoners van het LOI zuiniger te laten omgaan met energie. De grote vraag daarbij was, hoe gaan we dat bereiken? Om het probleem grondig aan te pakken moest er eerst gekeken worden naar de verschillende componenten die hierin meespelen. Er waren dan ook 3 grote componenten die eerst uitgeklaard moesten worden, namelijk:

1. Het LOI en zijn organisatie
2. De asielzoeker en wat het betekent om een asielzoeker te zijn.
3. Het energiewezen en hoe hiermee om te gaan.

Het was belangrijk om na te gaan wat deze componenten betekenen en welke invloed zij hebben op het probleem. Er zou geen oplossing gevonden kunnen worden wanneer er geen verband wordt gezien tussen deze componenten.

Begrijpen waarover het gaat is echter maar het halve werk. Om het doel te bereiken moest er een samenwerkingsverband worden gevonden tussen deze 3 componenten. Er moest een balans worden gemaakt tussen het geven en nemen van deze componenten.

Het LOI geeft de ruimte aan de bewoners om de Belgische gebruiken te leren, en ze begrijpt ook dat deze problemen zijn gevormd door het verleden van de bewoners. De bewoner krijgt hier dus met andere woorden erkenning voor. Hier staat echter tegenover dat zij op hun beurt hun best gaan doen om zo goed mogelijk aan te passen, en zij begrijpen ook het standpunt van het LOI. Het component energie moet hier voor meer duidelijkheid zorgen. Uit deze gedachtengang is het lesproject geboren.

Het geloof in het project is zeer groot. Ik ben ervan overtuigd dat het werken met visueel materiaal de sleutel is tot het oplossen van het probleem. Het brengt op een duidelijke en universele manier de boodschap naar voor. Door het gebruik van visueel materiaal zal de taalbarrière deels worden opgeheven zodat de les effectiever zal verlopen.

De uitvoerder moet hier echter wel zijn tijd voor nemen. Het probleem kan niet opgelost worden als er alleen maar naar de toekomst wordt gekeken. Het bestuderen van de achtergrond van de bewoners is daarom essentieel wanneer men een probleem wil aanpakken op een grondige manier. Er moet eerst naar het verleden worden gekeken om te achterhalen waarom het probleem zich voordoet. Dit zal verklaren waarom een bepaald gedrag wordt gesteld. Pas dan kan men beginnen kijken naar de toekomst. .

Mochten de asielzoekers in de toekomst rechtstreeks worden doorgestuurd naar het LOI dan zal er steeds meer nood zijn aan opvoedende projecten. Er kan niet verwacht worden

dat de asielzoekers direct weten hoe het Belgische leven in zijn werk gaat. Zij moeten hiervoor opgevolgd en begeleid worden. Ik hoop met dit project een startsein daarvoor te hebben gegeven.

De doldwaze rit komt hiermee aan zijn einde, of toch wat het eindwerk betreft. Ik hoop dat ik met dit project een aanzet heb gegeven tot het ontwikkelen van een groter opleidingsgeheel, waarbij het dagelijkse leven voor de bewoners uit de doeken wordt gedaan.

7. Bibliografie

7.1. Boeken

1. POPPE, I., handboek voor begeleiders bij de asielprocedure, Politeia NV, Brussel, 2012, p 202
2. SIÂN, B., groen leven water en energie besparen (50x milieubewust), forte uitgevers BV, BP Baarn, 2008, p128
3. VLAEMINCK, H., Social casework in de 21ste eeuw, Kluwer, Mechelen, 2010, p305
4. STRAUS, S., Cultures of energy, Left coast press inc., Walnut Creek, 2013, p 82
5. DUTERME. F., vreemdelingen: vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten, uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 2009, p 89
6. VANSIMPSEN, G., OCMW dienstverlening: dienstverlening aan vreemdelingen, uitgeverij Vanden Broele, 2012, p 458

7.2. Websites

1. CGVS (2013), Registratie en verklaring, geraadpleegd via http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure/Registratie_en_verklaring
2. CGVS (2013), het gehoor, geraadpleegd via <http://www.cgvs.be/nl/Asielprocedure/Gehoor>
3. ROOSEMONT, F. (2011), Het DVZ een woord vooraf, geraadpleegd via <https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/NL/Over-ons/Pages/over-ons.aspx>
4. Vlaams energieagentschap (z.d.), groene energie, geraadpleegd via <http://www.energiesparen.be/milieuvriendelijke/bio-energie>
5. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), het Dublin onderzoek, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/asiel/hoe-verloopt-de-asielprocedure/dublin-onderzoek>
6. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 25, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privatrecht/verblijfsdocumenten/overige-bijlagen-bij-het-verblijfsbesluit/bijlage-25>
7. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 26, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privatrecht/verblijfsdocumenten/overige-bijlagen-bij-het-verblijfsbesluit/bijlage-26>
8. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), attest van immatriculatie – model A, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privatrecht/verblijfsdocumenten/attest-van-immatriculatie>
9. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 13 quinquis, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privatrecht/verblijfsdocumenten/bijlage-13quinquies>

10. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), bijlage 35, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsdocumenten/bijlage-35>
11. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), elektronische C kaart, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsdocumenten/elektronische-vreemdelingenkaarten/elektronische-c-kaart>
12. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), elektronische B kaart, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsdocumenten/elektronische-vreemdelingenkaarten/elektronische-b-kaart>
13. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), humanitaire regularisatie 9 bis, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/humanitaire-regularisatie-9bis>
14. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), medische regularisatie 9 ter, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/medische-regularisatie-9ter>
15. Kruispunt Migratie-Integratie vzw (z.d.), hoe verloopt de asielprocedure, geraadpleegd via <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/asiel/hoe-verloopt-de-asielprocedure/registratie-van-je-asielaanvraag>
16. VSGB afdeling maatschappelijk welzijn (2006), het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, geraadpleegd via http://www.ocmw-info-cpas.be/index.php/fiche_FV_nl/le_cpas
17. Knack (2012), Wie energiezuinig bouwt krijgt extra korting op onroerende voorheffing, afbeelding, geraadpleegd via <http://ikgabouwen.knack.be/bouwen-renovatie/nieuws/wie-energiezuinig-bouwt-krijgt-extra-korting-op-onroerende-voorheffing/article-4000196328082.htm>
18. Wetenschap (2013), Werking van het geheugen, geraadpleegd via http://wetenschap.infonu.nl/diversen/108200-hoe-werkt-het-geheugen-bekeken-vanuit-psychologisch-oogpunt.html#bronnen_en_referenties

7.3. Brochures

1. FANNY, F., Asiel in België, Brochure Fedasil, Brussel, 2010, p 48
2. HOYDONCKX, A. (2013), huishoudelijk reglement LOI Zonhoven, OCMW Zonhoven, p 07

7.4. Papers

1. WILK. R.(z.d.), culture and energy consumption, PDF, universiteit Indiana, geraadpleegd via http://www.academia.edu/152178/Culture_and_Energy_Consumption

7.5. PowerPoint

1. NOELMANS, N. (2013), workshop DUPLO, PowerPoint presentatie, p 18
2. THOELEN, A., onderzoeksmethoden, PowerPointpresentatie, Hasselt, 2013, p24

8. Bijlagen

- 8.1. *Onderzoeksvraag met deelvragen*
- 8.2. *Interview: energie in land van herkomst*
- 8.3. *Uitgeschreven interviews*
 - 8.3.1. *Interview 1: regio Midden – Oosten*
 - 8.3.2. *Interview 2: regio West – Afrika*
 - 8.3.3. *Interview 3: regio Oost – Afrika*
- 8.4. *Lesbundel: energiezuinig leven in huis.*
- 8.5. *PowerPointpresentatie: energiezuinig leven in huis.*
- 8.6. *De 6 pictogrammen*
 - 8.6.1. *Pictogram 1: verwarming*
 - 8.6.2. *Pictogram 2: licht*
 - 8.6.3. *Pictogram 3: elektronische apparaten*
 - 8.6.4. *Pictogram 4: stekkers en stopcontacten*
 - 8.6.5. *Pictogram 5: water*
 - 8.6.6. *Pictogram 6: open ramen en het zonlicht binnenlaten*
- 8.7. *Voorbeeld checklist*

8.1. Onderzoeksvraag met deelvragen

8.1.1. Hoofdvraag:

Op welke manier kunnen de inwoners van het LOI zich energiezuiniger gedragen in hun woning?

8.1.2. Deelvragen:

1. Wat is het Lokaal opvang initiatief?
 - 1.1. Waar situeert het LOI zich binnen de hulpverlening?
 - 1.2. Wie zijn de partners van het LOI?

2. Wie zijn de inwoners van het LOI?
 - 2.1. Welke weg moeten zij afleggen om in het LOI te geraken?
 - 2.1.1. Waaruit bestaat hun papertrail?
 - 2.2. Wat voor hulpverlening krijgen zij voor dat ze in het LOI terecht komen?
 - 2.3. Wat voor hulpverlening krijgen zij in het LOI?
 - 2.4. Wat als zij moeten vertrekken uit het LOI?

3. Wat is de asielprocedure?
 - 3.1. Wie mag er in de asielprocedure stappen?
 - 3.2. Wat is het verloop van de asielprocedure?
 - 3.3. Wat gebeurt er als de procedure ten einde is?
 - 3.4. Zijn er nog mogelijkheden om asiel te bekomen buiten de normale asielprocedure?

4. Wat wordt er verstaan onder energie?
 - 4.1. Wat is energie?
 - 4.1.1. Waar komt energie vandaan?
 - 4.1.2. Wat is het verschil tussen fossiele brandstof en groene energie?
 - 4.2. Wat zijn de mogelijkheden qua verwarming?
 - 4.2.1. Zijn er besparingsmogelijkheden qua verwarming?
 - 4.3. Wat zijn de mogelijkheden qua elektriciteit?
 - 4.3.1. Zijn er besparingsmogelijkheden qua elektriciteit?
 - 4.4. Wat zijn de mogelijkheden qua watervoorzieningen?
 - 4.4.1. Zijn er besparingsmogelijkheden qua watervoorzieningen?

5. Hoe kan het LOI dit probleem in de toekomst verbeteren of oplossen?
 - 5.1. Hoe kan men de doelgroep het best bereiken?
 - 5.2. Wat voor onderzoeksmethode is hiervoor het best geschikt?
 - 5.2.1. Hoe moet het interview eruit zien?
 - 5.3. Hoe kan men dit op een pedagogische manier aanpakken?
 - 5.3.1. Hoe moet het project eruit zien?
 - 5.3.2. Hoe moeten de visualisaties eruit zien?

8.2. Interview: energie in land van herkomst

Goedendag beste. In functie van mijn eindwerk doe ik een studie naar het gebruik en verbruik van energie binnen de huizen van het LOI. Hiervoor wil ik graag de culturele achtergrond van de bewoners bekijken. Op deze manier zal er een aangepaste oplossing worden gezocht voor de huidige problemen omtrent het energiegebruik. Mijn vraag is of u wil meewerken aan dit onderzoek en mij toestaat een interview af te nemen. Ik garandeer u dat er nergens een naam wordt vermeld en dat anonimiteit voorop staat. Het zou echter een enorme bijdrage zijn voor het onderzoek en het zal voor u ook positieve gevolgen met zich meedragen. Om verwerkingsredenen zal het gesprek wel worden opgenomen, maar dit dient uitsluitend voor het schriftelijk neerzetten van het interview.

Algemeen

- ❖ Hoe gaat het met u?
- ❖ Alles in orde in het huis?
 - Wat is er aan de hand?
- ❖ Uit welk land bent u afkomstig?
- ❖ hoe oud bent u?
- ❖ hoe zou u uw huidig gedrag omtrent energiegebruik omschrijven?
- ❖ Merk je verschillen op qua energieverbruik tussen jou en de andere bewoners?
- ❖ Hoe komt dit?

Vragen omtrent energie

- ❖ Welke energievoorzieningen zijn er in jouw land van herkomst? Merk je een verschil met hier?
 - Kan je enkele gelijkenissen en verschillen opnoemen?
- ❖ Merk je een verschil tussen het energieverbruik in België en je land van herkomst?
 - Kan je enkele gelijkenissen en verschillen opnoemen?
- ❖ Wat vind je van de energieprijzen in België?
- ❖ Liggen de prijzen hoger of lager dan in jouw land van herkomst?
- ❖ Worden er in jouw land initiatieven gevoerd om het energieverbruik te doen dalen? Zo ja, welke?
- ❖ Welke hulp zou je willen krijgen om je energieverbruik te doen dalen?

Afronding

- ❖ Heeft u nog vragen of opmerkingen over het gebruik van energie?
- ❖ Heeft u nog een vraag of opmerking omtrent het interview?

Ik wil u hartelijk bedanken voor uw tijd en medewerking aan dit onderzoek. De informatie zal op anonieme wijze worden verwerkt in de lesbundel die komende week gegeven zal worden. U zal hiervoor nog een uitnodiging ontvangen net zoals de rest van de bewoners.

Opmerking:

Deze vragen zijn standaardvragen afhankelijk van het gesprek kunnen er andere vragen naar boven komen of kunnen er vragen van inhoud veranderen.

8.3. Uitgeschreven interviews

8.3.1. Interview 1: regio Midden – Oosten

Ik: Hello, How are you?

Bewoner T: everything is good

Ik: I wanted to ask you if you want to help me in a research I'm doing. I'm doing a study about how other cultures use their energy. Do you want to help me with that?

Bewoner T: yes that is okay.

Ik: Good then we will begin with the interview.

From which country are you?

Bewoner T: I'm from Libanon.

Ik: okay Libanon and how old are you?

Bewoner T: I'm 37 (laughing).

Ik: that's still young eh. How would you describe your behavior with energy now?

Bewoner T: yeah I think I do good because I turn off all the lights and in the winter when I leave the house I also switch off the thermostat.

Ik: ah that's good eh. That's what we want.

Do you notice differences between you and the other residents in the house when you use energy?

Bewoner T: yes for me it's not too much different from Libanon. But the ones from Africa they use things differently. Like the lights for example. He leaves the lights burning. But for now I'm alone in the house.

Ik: yeah I know but only for a short while he.

So that was the first part so now we are going to look at Libanon and how they do things there if that is okay.

Bewoner T: Yes that's good.

Ik: can you tell me a bit more about Libanon and how they use electricity? Is it a bit like here or?

Bewoner T: no. In my country the electricity stops every day for 4 hours. It changes from day to day. In the night there is almost no energy. But it depends from day to day.

Ik: so that's a big difference with Belgium then.

Bewoner T: yes. Here is always electricity. It's a big difference with Libanon. But at home my family always told me to put out all the lights. Always when we went out.

Ik: ah das good he. It's better that way. It's better that you know that.

Bewoner T: yes because in the night and when there is light outside it doesn't need to be on.

Ik: but it is working with plugs or is it otherwise?

Bewoner T: yeah yeah that's all the same. There are Generators as well but only for when the electricity goes out. It's very expensive though. It is only for the rich people. Not many people use it.

Ik: and for the heating? Does it work in the same way as here in Belgium?

Bewoner T: no. we don't use chauffage because it is warm enough in Libanon. Even in the winter it is warm enough. Sometimes when it is too cold we would use an electrical fire.

Ik: okay, but usually it wasn't necessary?

Bewoner T: no indeed. Only sometimes.

Ik: and how does it work for water?

Bewoner T: water is a problem in my country. Like the electricity it doesn't always come out of the tap.

Ik: that's not easy then, when you aren't sure you are going to have water. But all the houses have taps?

Bewoner T: no it isn't easy. Yes they all have taps. But only in the cities where I lived. In the smaller villages it could be a problem. They don't have taps everywhere. There is not much water in general so that's a problem. But here I see there is plenty of water.

Ik: yes it is true that you can use it all the time but we need to watch out of course that we don't use too much and waste it.

Bewoner T: yes yes. But I think everything else is the same.

Ik: okay. And for the prices? Do you know how much it costs in Libanon?

Bewoner T: it's not that expensive but I don't know the exact prices. But I think it's more expensive here in Belgium.

Ik: yes. It depends of course on how much you use it.

Bewoner T: yes that's true but I think it's cheaper in Libanon. There it is around 30 euro's.

Ik: yeah here is a bit more expensive then. Do you know the prices here in Belgium.

Bewoner T: no not really. Hopefully when I live alone I do (laughing).

Ik: that's no problem. That's what we are going to talk about during the lesson so by next week you will know all about it.

Bewoner T: that's good.

Ik: Is the government of libanon doing enough around energy?

Bewoner T: I think they must do more. That it looks a bit more like here in Belgium.

Ik: can we help you with something, so that you will use less energy?

Bewoner T: no, I can't really think of something.

Ik: okay. That's it then for my questions. Do you have questions yourself for me?

Bewoner T: I don't have any right now.

Ik: if you have any questions in the future you can always come to the OCMW to ask. That is no problem.

I want to thank you for helping me with the research and I hope to see you next week at the lesson.

Bewoner T: no problem I will be there.

Ik: Okay. Thank you for the help. Have a nice day. Goodbye.

Bewoner T: okay thank you. Bye.

8.3.2. Interview 2: Regio West – Afrika (Gambia)

Ik: Hello, how are you?

Bewoner E: Good good, and you?

Ik: Good thank you.

Ik: I asked you to come here because i wanted to ask you some questions about energy. I am doing a research for my school and i want to research how energy is used in your country. I was wondering if you could help me with this?

Bewoner E: Yeah, no problem.

Ik: Thank you very much. Let us begin then.

Ik: From witch country are you? I believe you are from Gambia?

Bewoner E: Yes, Gambia that is correct. That is the country where i lived almost my entire life. Thats where my parents live.

Ik: okay, and how old are you?

Bewoner E: me, again i'm 17. On the papers it's says otherwise.

Ik: yes that's true. I know that but i need to ask it again for the interview. If i ask something that you don't want to answer just tell me then. It's no problem.

Ik: if you would describe your behavior with energy today, how would you describe it?

Bewoner E: yeah, I think i'm doing good because when i'm going from my house i switch all things of.

Ik: And what do you mean by that?

Bewoner E: I switch all the lights out and such.

Ik: aha that's a good start.

Bewoner E: And i don't normally use the gas because it is not very cold outside.

Ik: yeah the weather is good outside the last few weeks.

Bewoner E: yeah it is good so...

Ik: Do you notice differences between you and the other residents. When you use energy?

Bewoner E: yeah, we are coping very well now.

Ik: did it used to be different?

Bewoner E: yeah... maybe you know sometimes when you don't know each other that well you are not so close in working together. But now it goes very well.

Ik: when they leave the house do you notice some things?

Bewoner E: Yah. I think it is okay because normally when they are leaving there is only one light they leave. The light in the middle hall.

Ik: okay thats the First part. Now i want to take a look at your motherland and how energy is used there.

Ik: could you tell me how, in your motherland, energy is consumed/used?

Bewoner E: In Gambia they use Electricity sure. Yah.

Ik: And it is the same as here in Belgium?

Bewoner E: No, okay the elektricity... they don't have elektricity all the time, not 24 hours. In the town that i was. In the morning the elektricity starts from nine o'clock and normally they switch it off again at one o'clock. And then it comes back from 5 o'clock to somewhere in the evening.

Ik: amai, and then you don't have any elektricity?

Bewoner E: No normally you dont elektricity then. Nothing at night. Some people have generators but only the people with money. Even today elektricity is not for everyone.

Ik: that is a big difference from here then.

Bewoner E: yeah but in the cities like the capital they have elektricity all the time.

Ik: Offcourse it depends on where you are living.

Bewoner E: yeah i didn't live in the city but more in a village. We did use lights that run on petrol so we can light the house.

Ik : And for heating? How is it used there?

Bewoner E: we don't have heating over there because of the weather in Gambia.

Ik: It's very warm there?

Bewoner E: yah, it's warm there. When they want to warm the house then they use electrical heaters but there is no heating like here.

Ik: do they need it very often?

Bewoner E: no no normally in the day it's very hot. But most people don't use them. Only people with money. Because it is very expensive because you are using Electricity for heating.

Ik: that could be very expensive indeed. Could you tell me about how water is used ther?

Bewoner E: for water... yeah okay. There is tapwater and there are also other sources. Many use the well to get their water. In most villages they have a local pomp where people can get water.

Ik: But there is also tapwater?

Bewoner E: Yeah that is so but normally we don't have taps in the houses. In de big cities it is different. For the villages the tap is usually in the centre of it and everyone can use it

Ik: i understand. The water is for everyone but the taps aren't in every house.

Bewoner E: no that is true.

Ik: then there are other manners to use it in the villages?

Bewoner E: yeah, for example for showering we use a bucket so. Few people have this thing, a shower.

Ik: it is a big difference with here then?

Bewoner E: yeah that's true. Here you have it in every house but in my country it is a luxury

But i think here they use alot more water.

Ik: that is true offcourse.

Ik: you know how much it costs in Gambia?

Bewoner E: yeah no. Some things are not even paid for. Like water. It is community water so everyone can use it.

Ik: So does everybody pays a bit so that everyone has water?

Bewoner E: yes it came with the village. You pay for the house and you get the water. Normally the owner of the village pays for the water. The same for elektricity. But i don't know the prices.

Ik: that is no problem. That's okay.

Bewoner E: I know it's not very expensive but i don know how much.

But Electricity isn't used that much. For example they don't use a fridge for storing food. The people buy just enough to eat for that day.

Ik: it's different from here then because here they store al lot of stuff.

Bewoner E: yeah it's a big difference but also because when the Electricity goes out, all the food will get bad.

Ik: Yes, that's true. Are there alot of electrical devices?

Bewoner E: Most people have a tv yeah. But they use tv's on batteries. Besides that, there aren't many other devices. The people with money do have more stuff.

Ik: ander other devices like computers?

Bewoner E: yeah there are computers but not that many. Some people have them but many don't. the offices have them for business. They do have internetcafés in Gambia. There we can use the computer.

Ik: U have an interesting country. There are a lot of differences with ours. It's interesting to compare it with our culture here in Belgium.

Bewoner E: Yeah there are a lot of differences but it is a beautiful country

Ik: witch of the two systems do you prefer? The one in Belgium or the one in Gambia?

Bewoner E: It is good to have elektricity all the time, but it can also be dangerous. Especially late at night it can be dangerous. But it is also usefull because

if you hear something in the dark you can put the light on and you can go see.

Ik: can the energy network be improved in your country?

Bewoner E: yeah they are trying to improve but it will take time. Because the problem is the lack of understanding. Many of the people in the government want to do their own way. So it is difficult to develop. A big problem with the government is the corruption. That is slowing down the development.

Ik: Yeah that is a big problem. It needs to be dealt with before you can develop further offcourse.

You know how much it costs here in Belgium?

Bewoner E: no actually i don't sorry.

Ik: no. That is no problem. That's also what we are going to talk about in the lesson.

Bewoner E: We did calculate a budget when i was going to the inburgering. But i don't know the amount anymore.

Ik: no problem. We are going to talk about it in detail during the lesson.

Because it's important for you to know this when you go live alone.

Can we help you with something to help you minimize your energyconsumption?

Bewoner E: I think the conservation of food allows me to consume less energy because i don't need to cook every day now. Otherwise i can't think of something.

Ik: okay. That where my questions for you. Do you have any questions yourself?

Bewoner E: ...

Ik: Or comments about the interview?

Bewoner E: no, i don't think so.

Ik: If you have any questions or comments in the future. You can always come to me to ask them.

Bewoner E: okay thank you.

Ik: Then i want to thank you for your Collaboration and i will see you in te lesson next week. Have a nice day.

Bewoner E: okay no problem. Have a nice day.

8.3.3. Interview 3: Regio Oost – Afrika

Ik: hello, good morning. How are you?

Bewoner G: good good and with you?

Ik: good thank you.

I wanted to ask you if you want to help me in a research I'm doing. I'm doing a study about how other cultures use their energy. Do you want to help me with that?

Bewoner G: yes no problem I will help.

Ik: okay thank you.

From where are you?

Bewoner G: I'm from Somalia.

Ik: how old are you?

Bewoner G: ... I'm 30.

Ik: 30? Ah that's still young eh.

Bewoner G: (laughing)

Ik: how would you describe your current behavior with energy?

Bewoner G: back in my home country I didn't have electricity in our house. We never had lights or anything else with electricity.

Ik: and does it affect your behavior here in Belgium?

Bewoner G: yes. When I came here. I had some problems with my attitude. I had some fears about electricity so that was a problem for me. Late at night I

wake up in the house dreaming that it is on fire because of the electricity. It forced me to do preventive actions.

Ik: it's bad of course that you are afraid of it but it's also good that you do those things. It's better for you.

Bewoner G: that's true but I feel inside me that I don't need electricity due to my background.

Ik : yes because you grew up without it. You don't need it.

Bewoner G: yes that is so. Having it all around I don't like it that much.

Ik: there is also a positive side to this. You know to survive without electricity. I don't think that a lot of people here in Belgium can do that.

Bewoner G: yeah that's true (laughing)

Ik: you lived together with some other people. Did you notice any difference between your behavior and theirs?

Bewoner G: yes. I was shocked that some kind of behaviors are possible. When some peoples come to the OCMW they don't think that it is their property so they don't take care of it. So they are not acting responsible. With the last resident it was difficult. All the lights where on and the heaters where on. I don't like that because of my fear.

Ik: that must have been difficult to live together.

Bewoner G: yeah sometimes I needed to put the lights out in the night because he left them on. Yes our actions were very different.

Ik: yeah that gives a lot of problems then. And what if he would be from the same culture.

Bewoner G: I think I wouldn't give that much problems because he would also know from his background what he has to do.

Ik: okay now we are going to look a bit more to you homeland and how they use energy there.

Could you tell me a bit about how it works there for electricity?

Bewoner G: yes. In my country there are companies that use generators to create electricity. But we don't have anything such like green power. We don't have wind energy or sun power or something like that. Only the traditional energy.

The houses are not electrified. There are some people who like to have electricity and then they will ask the company to deliver it to them. Like if they want lights, the company will place lights in the house and then they must pay for it.

Ik: okay. But there aren't any sockets in the house?

Bewoner G: no nothing. For the people who want the charge there cellphone. They need to go to a shop in the village and they need to charge it at the shops. They have to pay 50 cents for that. So everyone in the village will go to the that shop to use electricity.

Ik: that's a big difference with here.

Bewoner G: indeed.

Ik: and how does the heating work?

Bewoner G: the houses aren't built with heating in it. They don't use it in Somalia. It is hot enough out there.

Ik: okay. And how do you get water?

Bewoner G: we have watertaps but only in the big cities. There they have sockets as well. But in the villages the houses don't have taps. They get water from traditional sources like river water or rainwater. In my village we used river water. It is very difficult for areas which don't have rivers in their area. The water is very scarce then.

Ik: there are very big differences between here and Somalia so it seems eh. Is it difficult to adapt to the situation in Belgium?

Bewoner G: yes that is true. It takes time to get used to it. People need training to get used to that. I advise you to do this with every new person that comes to the OCMW.

Ik: yes I also think that is important. Because most of the time mistakes are made just because they don't know how to use it. And hopefully the lesson will help with that.

Bewoner G: yes that is true. I hope so too.

Ik: you know how much it all costs here in Belgium.

Bewoner G: no I don't.

Ik: you know the prices in Somalia?

Bewoner G: for 1 lamp in my village is around 30 cents per night. But because we are in a underdeveloped world all things are cheaper like the food also. But for us it is still a lot of money.

Ik: yes that is true of course. You earn not as much money as you would here.

Bewoner G: yes indeed. But most people don't use it in the houses only the shops use it. The problem is that all the live is in the capital of the country but for the rest of the country it is difficult. In the capital they all have light.

Ik: yes that is true of course.

Is your country doing something about the energy infrastructure?

Bewoner G: yes I have an idea what I'm working on it. I want to try to bring solar power to Somalia because there the sun shines a lot. So it would be good to generate energy. I'm surprised that our community isn't thinking about that.

Because it could help us. I would be very happy if I could do that for the future. To bring it to the country.

Ik: that's a nice idea and I think I could work. Why do you think the government isn't doing something like that?

Bewoner G: because there is a civil war for 25 years so it is difficult to develop something. But the other problem is that the government is corrupt. In Afrika 1 person, the president, gets all the power so it is easily to corrupt. So there isn't a good mentality there. We should give more people a little bit of power.

Ik: yeah that's true I hear that a lot that's a big problem. That needs to change of course before things can grow.

Bewoner G: yes that is true. But I think it will be in the far future. Because everyone is corrupt. When you get a fine from a cop you can pay him off and then he rips up the fine so corruption is everywhere.

Ik: yeah that's a big problem then. But hopefully things will change soon eh.

Bewoner G: yes hopefully.

Ik: do you need something from us that let you use less energy.

Bewoner G: I think an explanation is very necessary to help people. To change their mentality. I also think that they need to change the mentality from the people. They need to understand that everything is payed by the people off

Belgium so they need to show some respect for it. They need to understand that everything comes from a well-wisher. They don't understand where it is coming from and they need to be informed over that.

Ik: that's a very good tip I think. Maybe we can look into in the future.

voila that's it for the questions I have for you. Do you have any questions for me or about the interview?

Bewoner G: no I don't have any questions right now.

Ik: If you have a question in the future you can always come too us to ask it.

Bewoner G: okay thank you.

Ik: then I want to thank you for helping me with my research.

Bewoner G: no problem. I think it is very good that we can get some explanation about it because I think it is necessary.

Ik: yeah that's true. Eventually it's for you. For helping you in the future with the budget. But again thank you for the help and I will see you next week at the lesson.

Have a nice day.

Bewoner: no problem, you to. Goodbye.

8.4. Lesbündel

Lesbundel

Energiezuinig leven in huis



Stef Michiels

Editie 2014

Voorwoord

Deze bundel is bedoeld om het praktisch gedeelte tijdens de les beter te omschrijven. De bundel dient als houvast voor de lesgever om het overzicht en structuur van de les te bewaren. Mocht de les in de toekomst nog eens gegeven moeten worden dan kan men op een gemakkelijke manier dezelfde les opnieuw geven of op deze les verder bouwen. Hieronder wordt uitgelegd wat er precies gedaan moet worden en op welke wijze.

Voorafgaand: de structuur

Enkele weken voor de werkelijke les moeten de uitnodigingen voor de bewoners worden verstuurd. Dit zorgt ervoor dat de ze plaats kunnen houden in hun agenda. In die weken is het ook aangeraden om ze nog eens aan te spreken en te wijzen op het feit dat er een les gepland is.

Men zorgt ervoor dat men voldoende ruimte heeft in het lokaal om elke bewoner een plaats te geven. De tafels worden aan de kant gezet en de stoelen worden in een halve kring geplaatst. De bewoners kunnen zich plaatsen op deze stoelen. Voor de halve kring zal de lesgever zijn les geven. De lesgever zorgt ervoor dat hij een tafel bij de hand heeft zodat hij op een gemakkelijke aan zijn hulpstukken kan.

De lesgever zorgt ervoor dat de beamer is aangesloten aan de laptop zodat hij de PowerPoint kan gebruiken. Hij dient deze op voorhand te proberen zodat alles op punt staat wanneer de les begint. .

De lesgever bereidt op voorhand een lespakket voor met praktische voorbeelden die hij moet meenemen naar de les. Deze voorbeelden dienen voor visuele ondersteuning en inspraak van de bewoners.

De inhoud van het pakket:

- Laptop met PowerPointpresentatie
- Stekkerdoos met losse stekker
- Waterproef (zie deel 2)
- Elektronisch apparaat ter demonstratie (liefst klein en praktisch van formaat)
- Pictogrammen
- Checklist voor het huis

Deel 1: ontvangst en algemene informatie

Alle bewoners hebben een aantal weken op voorhand een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan het project. Op de dag zelf worden de bewoners verwelkomd en worden zij vriendelijk verzocht om plaats te nemen op de stoelen.

De lesgever zal dan de PowerPoint starten. De eerste 5 á 10 minuten zal de hij de bewoners kort uitleggen wat de bedoeling is van deze les. Hij zal zijn taalgebruik aanpassen aan de behoeften van de bewoners.

Voorbeeld van lesgesprek:

We zijn hier vandaag bijeengekomen om het eens te hebben over het energieverbruik in de huizen. We gaan vandaag vlug overlopen wat we precies verwachten van jullie en hoe we dit gaan aanpakken. Wij gaan een paar foto's aanbrengen in de huizen om jullie hieraan te herinneren. (laat de pictogrammen op de checklist zien). We gaan direct per foto overlopen wat de bedoeling is en wat wij verwachten van jullie.

De lesgever geeft de ruimte aan de bewoners om zelf vragen te stellen of opmerkingen te maken in verband met de les. Doorheen de hele les zal de lesgever aandacht hebben voor de culturele achtergrond en hier ook op inspelen. Hij verwacht ook dat de bewoners zelf ook hun zeg hierin zullen hebben. Hij weet ongeveer wat de culturele achtergronden zijn door middel van het interview.

Deel 2: energieverbruik en pictogrammen

De lesgever gaat nu overgaan op het energieverbruik in de huizen. Hij zal hierbij bij elk pictogram even stilstaan en uitleg geven. Hij zal hierbij praktische voorbeelden gebruiken. Hij doet dit ook steeds in interactie met de bewoners. Het moet een interactief gesprek zijn en geen droge les. De lesgever moet het energieverbruik ook steeds in verband brengen met het kostenplaatje wanneer ze later alleen gaan wonen.

Voorbeeld lesgesprek:

Goed, dan gaan we nu beginnen met de verschillende energiesoorten. Laten we een meteen stilstaan bij de verschillende pictogrammen (pictogrammen laten zien + PPT). Hierbij geeft u uitleg over wat de verschillende pictogrammen willen zeggen en wat u van de bewoners verwacht.

2.1 waterverbruik

De lesgever laat het pictogram zien over het waterverbruik. Hij zal peilen naar wat de bewoners denken over dit pictogram. Net voor het starten van de les zal de lesgever een proef opstellen om zijn punt aan te tonen.

De proef:

De lesgever neemt 2 kleine flesjes mee naar de les. Hij vult ze allebei met water. In één van de twee dopjes maakt hij een klein gaatje waardoor het water druppelsgewijs naar buiten zal lopen. Dit zal hij doen om aan te tonen dat een druppelende kraan veel water verspilt op een korte tijd.



De verwachtingen bij dit pictogram zijn dat de bewoners alle kranen dichtdoen als ze klaar zijn met het gebruik ervan. Zij moeten ook erop letten dat de kranen helemaal toe zijn zodat ze zelfs niet meer druppelen. Ze worden ook aangeraden om een douche te nemen en geen bad omdat dit minder water verbruikt. Het is belangrijk om steeds de link te leggen met het zelfstandig wonen waardoor ze zelf opdraaien voor de kosten.

Voorbeeld lesgesprek:

Weet iemand wat dit pictogram wil zeggen? (feedback) De bedoeling hierbij is dat jullie erop gaan letten dat jullie de kranen goed dichtdoen als jullie ermee klaar zijn. Kijk maar even naar de flesjes. Weet er iemand wat de link is tussen de flesjes water en ons waterverbruik (feedback)? Zelfs wanneer de kraan druppelt zal het veel water verbruiken en dat kan zeer kostelijk zijn. Een andere tip om water te besparen is om een korte douche te nemen in plaats van een bad.

2.2 stekkers en stopcontacten

De lesgever laat het pictogram van de stekker zien. Hij zal peilen naar wat de bewoners denken van dit pictogram. Hij zal hierbij gebruik maken van een praktisch voorbeeld.

Praktisch voorbeeld:

De lesgever brengt een contactdoos en een stekker mee naar de les. Dit dient om te laten zien dat apparaten energie verbruiken zelfs al wordt deze niet gebruikt. (zie stand-by licht).



De lesgever gaat via dit praktisch voorbeeld uitleggen wat de bedoeling is van het pictogram en wat er wordt verwacht van de bewoners.

Hij zal hierbij duiden dat stekkers energie verbruiken ook wanneer het lijkt dat alles afstaat. Het is belangrijk om steeds de link te leggen met het zelfstandig wonen waardoor ze zelf opdraaien voor de kosten.

Voorbeeld lesgesprek:

Weet iemand wat dit pictogram wil zeggen? (feedback) Wanneer je een stekker in het stopcontact laat steken maar het apparaat staat af, verbruikt het dan energie (feedback)? Het antwoord is ja. Zelfs wanneer het apparaat afstaat verbruikt het energie. Kijk maar naar het voorbeeld (stand-by apparaat). Het is dan ook belangrijk dat men alle stekkers uittrekt wanneer men klaar is met het gebruik ervan. Bijvoorbeeld na het opladen van jullie gsm moeten jullie steeds de oplader uittrekken.

2.3 elektronische apparaten

De lesgever laat het pictogram van de elektronische apparaten zien. Hij zal peilen naar wat de bewoners denken van dit pictogram. Hij zal hierbij gebruik maken van een praktisch voorbeeld.

Praktisch voorbeeld:

De lesgever zal gebruik maken van hetzelfde praktisch voorbeeld om aan te tonen dat men elektrische apparaten moet afzetten. Hij kan ineens ook een herhaling inbouwen door te vermelden dat het eigenlijk nog beter is om de stekker uit te trekken.



De lesgever gaat via dit praktisch voorbeeld uitleggen wat de bedoeling is van het pictogram en wat er wordt verwacht van de bewoners. Hij zal hierbij vermelden dat het belangrijk is om de elektronische apparaten uit te schakelen wanneer ze deze niet meer gebruiken. Anders wordt er nodeloos energie verspild. Het is belangrijk om steeds de link te leggen met het zelfstandig wonen waardoor ze zelf opdraaien voor de kosten.

Voorbeeld lesgesprek:

Weet iemand wat dit pictogram wil zeggen (feedback)? (werk met een voorbeeld) Als je gedaan hebt met naar televisie te kijken dan is het belangrijk om hem uit te zetten. Kijk ook even naar het voorbeeld. Ik ben niet bezig met het apparaat dus ik zet deze ook uit. Het is nog beter om ineens ook de stekker uit te trekken. Gebruik ook geen verschillende

apparaten tegelijk als je je aandacht maar kan vestigen op één apparaat. Anders lijdt dit tot het nodeloos verspillen van energie.

2.4 licht

De lesgever laat het pictogram van het licht zien. Hij zal peilen naar wat de bewoners denken van dit pictogram. Hij zal hierbij gebruik maken van een praktisch voorbeeld. Afhankelijk van het lokaal en het buitenlicht zijn hier twee mogelijkheden.

Praktisch voorbeeld 1:

De lesgever doet het licht aan in het lokaal wanneer dit eigenlijk niet hoeft. Hij duidt hier op het licht van de zon dat naar binnen komt. Hij zegt hierbij dat het nutteloos is om het licht aan te doen wanneer er voldoende zonlicht is. Het is daarom beter om het licht helemaal niet aan te doen.



Praktisch voorbeeld 2:

De lesgever doet het licht aan in een aangrenzend lokaal. Hij laat dit ook zien aan de bewoners. Hij gaat daarna terug naar zijn lokaal en sluit de deur. Wat nu met het licht in het andere lokaal? Hij zegt hierbij dat het licht in het andere lokaal geen nut heeft voor dit lokaal en dat er niemand anders aanwezig is in het andere lokaal. Het is daarom ook beter om het licht uit te doen in het andere lokaal omdat het toch geen nut heeft.

De lesgever gaat via dit praktisch voorbeeld uitleggen wat de bedoeling is van het pictogram en wat er wordt verwacht van de bewoners. Hij zal hierbij vermelden dat het belangrijk is om het licht uit te doen wanneer je niet in die kamer aanwezig bent. Het is belangrijk om steeds de link te leggen met het zelfstandig wonen waardoor ze zelf opdraaien voor de kosten.

Voorbeeld lesgesprek:

Weet iemand wat dit pictogram wil zeggen (feedback)? (werk met praktisch voorbeeld 1 en 2) wat denken jullie wat beter is (feedback)? Het is beter om het licht uit te doen wanneer je niet aanwezig bent in die kamer. Anders brandt het licht voor niemand en verbruikt het alleen maar energie. Het is dan ook belangrijk om hierop te letten voordat je de kamer verlaat.

2.5 verwarming

De lesgever laat het pictogram van de verwarming zien. Hij zal peilen naar wat de bewoners denken van dit pictogram. Hij zal hierbij gebruik maken van een praktisch voorbeeld.

Praktisch voorbeeld:

De lesgever laat een regelaar zien van de thermostaat. Het laat hierbij zien dat het op maximaal 21 graden mag staan wanneer het koud is. Wanneer het warm genoeg is of wanneer dat niemand thuis is moet de thermostaat worden afgezet. Hij laat ook zien hoe dit moet op de thermostaat.



De lesgever gaat via dit praktisch voorbeeld uitleggen wat de bedoeling is van het pictogram en wat er wordt verwacht van de bewoners. Hij zal hierbij vermelden dat het belangrijk is om de thermostaat niet te hoog te zetten omdat niet nodig is en omdat dit heel veel verbruikt. Hij duidt hierbij dat het beter is om zich iets warmer te kleden. Wanneer er niemand aanwezig is in het huis moet de thermostaat worden afgezet, dit om nodeloos verbruik te vermijden. Het is belangrijk om steeds de link te leggen met het zelfstandig wonen waardoor ze zelf opdraaien voor de kosten.

Voorbeeld lesgesprek:

Weet iemand wat dit pictogram wil zeggen (feedback)? Het is belangrijk om de temperatuur niet te hoog te zetten omdat dit heel veel verbruikt en omdat dit ook niet echt nodig is. (gebruik voorbeeld) Het is belangrijk om de temperatuur nooit hoger te zetten dan 21 graden en wanneer er niemand thuis is kan je hem best helemaal uitschakelen. Wanneer er niemand thuis is hoeft het huis geen 21 graden te zijn. Dit kan een dure kost zijn terwijl het gemakkelijk vermeden kan worden.

2.6 ramen en zonlicht

De lesgever laat het pictogram van de verwarming zien. Hij zal peilen naar wat de bewoners denken van dit pictogram. Hij zal hierbij gebruik maken van een praktisch voorbeeld.

Praktisch voorbeeld:

De lesgever zal gebruik maken van de ramen die in het lokaal aanwezig zijn. Hij zal laten zien dat men de ramen moet sluiten wanneer de verwarming opstaat en dat men



de gordijnen moet openen. Hij kan hier tevens een herhaling invoegen voor de verwarming en het licht. Hij kan hier aantonen dat het licht minder aan moet zijn wanneer de gordijnen geopend zijn.

De lesgever gaat via dit praktisch voorbeeld uitleggen wat de bedoeling is van het pictogram en wat er wordt verwacht van de bewoners. Hij zal hierbij vermelden dat het belangrijk is om de ramen te sluiten wanneer de verwarming opstaat of wanneer het te koud is buiten. Daarnaast zal hij ook vermelden dat bewoners beter hun gordijnen kunnen openen zodat het zonlicht naar binnen kan. Het is dan ook minder noodzakelijk om het licht overdag aan te doen. Het is belangrijk om steeds de link te leggen met het zelfstandig wonen waardoor ze zelf opdraaien voor de kosten.

Voorbeeld lesgesprek:

Weet iemand wat dit pictogram wil zeggen (feedback)? Wanneer de verwarming opstaat is het belangrijk om de ramen te sluiten. Weet iemand waarom (gebruik voorbeeld; feedback)? Er wordt anders nodeloos energie verspild omdat de verwarming veel meer moeite moet doen om de kamer op temperatuur te houden. Daarnaast is het ook belangrijk om de gordijnen of rolluiken te openen. Weet iemand waarom (voorbeeld; feedback)? Dit is belangrijk omdat wanneer je de gordijnen opent, er zonlicht naar binnen kan. Hierdoor moet je overdag veel minder het licht aandoen.

Deel 3: een budgetberekening

Na het gedeelte rondt energie wordt er nog even ingegaan op het financiële gedeelte van individueel wonen.

De meeste asielzoekers zullen na een positieve beslissing recht hebben op een leefloon. Het huidige bedrag voor het leefloon van een alleenstaande is echter 817.37 euro (naarmate de tijd vordert, moet men dit bedrag aanpassen). Dit is niet zoveel geld om maandelijks met rond te komen. Het is daarom belangrijk om de nadruk te leggen op de financiële kant van het verhaal.

Dit zal ook een motiverend effect hebben voor de bewoners om zich in te zetten voor het energiezuiniger leven.

Tijdens de les moet er gepeild naar wat de bewoners weten. De lesgever moet daarom vragen of de bewoners een budgetverdeling kunnen geven. Er wordt met andere woorden gevraagd of zij weten wat alles kost. Na deze vraagstelling verteld de lesgever wat de precieze prijzen zijn en benadrukt nog een keer dat dit het nut is van deze les. Als ze zich aan deze regeltjes houden, ze veel geld kunnen besparen.

Deel 4: afronding

Op het einde van de les wordt er nog een korte herhaling ingelast. De lesgever laat via de PowerPoint nog eens alle pictogrammen zien. De bewoners moeten hierbij vertellen waarvoor het pictogram staat en wat er van hen wordt verwacht.

De lesgever biedt daarna de ruimte aan de bewoners om vragen te stellen over de les of over wat er van hen verwacht wordt. Wanneer er geen vragen of opmerkingen meer zijn worden de bewoners bedankt voor hun medewerking en wordt er gepeild naar wat zij vonden van de les. Dit wordt gedaan om eventuele aanpassingen in de toekomst door te voeren. De bewoners mogen daarna het lokaal verlaten.

8.5. PowerPointpresentatie

Omgaan met energie

Praktijkles

Inleiding

- * Zuinig omgaan met energie
- * Waarom?
- * Hoe?
 - * Les
 - * Pictogrammen
 - * checklist



Energiezuinig leven



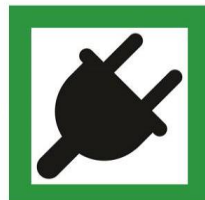
Zuinig omgaan met water

- * De waterproef:
 - * Wat betekent het?
 - * Besluit?
- * Hoe zuinig omgaan met water?
 - * Kraan altijd sluiten
 - * Douche nemen ipv een bad



Stekkers en stopcontacten

- * Praktisch voorbeeld:
 - * Apparaten in stand-by
 - * Sluimerverbruik
- * Hoe zuiniger omgaan met elektriciteit?
 - * Alle stekkers uit het stopcontact trekken
 - * Contactdozen uitschakelen



Elektronische apparaten

- * Praktisch voorbeeld:
 - * Overbodige apparaten uitschakelen = besparen van energie
- * Hoe zuiniger omgaan met elektriciteit:
 - * Ongebruikte apparaten uitschakelen
 - EN de stekkers uittrekken



Licht

- * Praktisch voorbeeld
 - * Gebruik van licht overdag?
 - * Gebruik van licht in andere kamers?
- * Hoe zuiniger omgaan met licht?
 - * Overdag zo weinig mogelijk het licht aandoen
 - * Ongebruikte lichten uitdoen
 - * Alle lichten uitdoen als je vertrekt



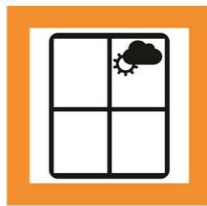
Verwarming

- * Praktisch voorbeeld:
 - * Hoe de thermostaat ecologisch beheren?
- * Besparen op verwarming:
 - * Thermostaat op max. 21 graden
 - * Warm weer OF niemand thuis = thermostaat afzetten



Ramen sluiten en gordijnen openen

- * Zuiniger omgaan met energie:
 - * Sluit de ramen als de thermostaat opstaat
 - * OF zet thermostaat af als je het raam opent
- * Openen van gordijnen = geen licht gebruiken overdag



Budgetoefening

- * Energie neemt een grote hap uit het budget.
- * Budget per maand: 817,36 €
 - * Hoe zou je dit spenderen?
- * Rekening houden met :
 - * Huur
 - * Energiekosten
 - * Andere vaste kost
 - * Dagelijkse goederen
 - * Ander kosten: bv medische



Herhaling: wat betekenen ze?



Afronding

- * verwachtingen:
 - * Energiezuiniger wonen
- * Pictogrammen
 - * Worden aangebracht in het huis
- * Checklist
 - * Wordt bij de voordeur opgehangen



Afronding

Vragen of opmerkingen?

Wat vond je van deze les?

Bedankt voor jullie deelname!

8.6. Pictogrammen



8.6.1. Pictogram 1: verwarming

Deze wordt in het huis opgehangen bij de temperatuur regelaar en de verwarmingsinstallaties. De bewoners worden aangeraden maximaal een temperatuur van 21 graden op te zetten en dit alleen wanneer het echt nodig is.

8.6.2. Pictogram 2: licht

Deze wordt bij elke lichtsakelaar in het huis opgehangen. Het heeft als bedoeling dat de bewoners telkens het licht uitdoen wanneer het niet meer nodig is.



8.6.3. Pictogram 3: elektronische toestellen

Deze wordt in het huis opgehangen bij elektronische toestellen zoals de tv of de radio. Het heeft als nut om de bewoners er attent op te maken dat men deze elektronische toestellen moet uitschakelen als men deze niet gebruikt.

8.6.4. Pictogram 4: stekkers/ stopcontacten

Deze wordt in het huis opgehangen bij alle stopcontacten en contactdozen. Het heeft als nut de bewoners er attent op te maken dat wanneer men elektronische materialen niet meer gebruikt, dat men de stekkers uittrekt. Anders verbruiken ze nodeloos elektriciteit.

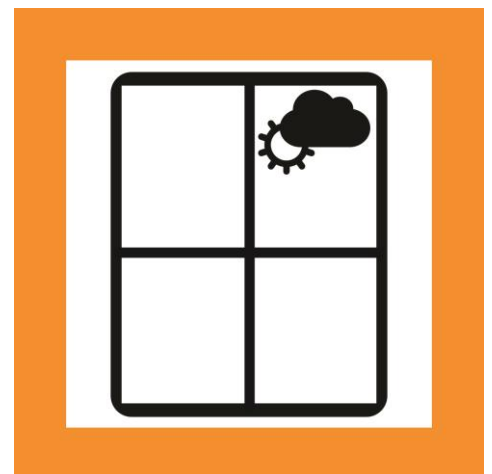


8.6.5. Pictogram 5: water

Deze wordt in het huis opgehangen bij alle lavabo's en andere waterbronnen. Het heeft als nut de bewoners er attent op te maken dat ze niet nodeloos water moeten verspillen en de kraan altijd goed dicht moeten draaien. Dat zelfs wanneer het druppelt je veel water verbruikt.

8.6.6. Pictogram 6: open ramen en het zonlicht binnenlaten

Deze wordt in het huis opgehangen bij alle ramen in het huis. Het heeft als nut de bewoners er attent op te maken dat wanneer de verwarming opstaat ze ofwel het raam moeten sluiten ofwel de verwarming moeten afzetten. Het moet hen er ook aan herinneren dat ze best de gordijnen opendoen om het zonlicht binnen te laten.



8.7. Checklist

Wat te doen wanneer je het huis verlaat:

ce qu'il faut faire lorsque tu pars à la maison :

What to do when leaving the house:

Was tun, wenn Sie das Haus verlassen:



Draai alle kranen dicht.

Fermer toutes les vannes.

Close all the faucets.

schließen alle Ventile

Doe al het licht uit.

Éteindre toutes les lumières

Put all the lights out.

Schalte das Licht aus.



Zet alle elektrische apparaten uit.

Éteindre tous les appareils électriques.

Turn off all electrical appliances.

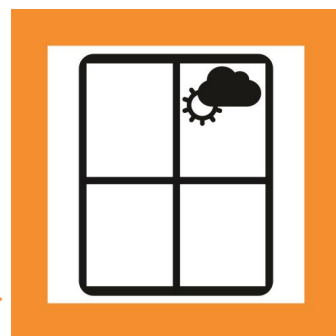
Schalten Sie alle Elektrogeräte.

Sluit alle ramen en open de gordijnen.

Fermer toutes les fenêtres et ouvrir les rideaux.

Close all windows and open the curtains.

Schließen Sie alle Fenster und öffnen Sie die Vorhänge.



Zet de verwarming af als niemand thuis is.

Éteindre le chauffage lorsque personne n'est pas à la maison.

Turn of the heating if nobody is home.

Schließen Sie die Heizung wenn niemand zu Hause ist

Trek alle stekkers uit het stopcontact.

Tirer toutes les bouchons de la prise.

Unplug all power cords from the outlets.

Ziehen Sie alle steckere aus der Steckdose.

